

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій

ОСИПЕНКО І. П., КОЛОМІЄЦЬ Н. В., СЕНЧЕНКО Н. М.

КРИМІНАЛІСТИКА

(ПРОТОКОЛ ОГЛЯДУ)

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Чернігів 2025

УДК 343.98 (075.8)
О74

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету
«Чернігівська політехніка» (протокол № 13 від 23.12.24 р.)

Рецензенти:

Селецький О. В., кандидат юридичних наук, доцент
Боднар І. В., кандидат юридичних наук, доцент

Осипенко І. П.

О74 Криміналістика (Протокол огляду): навчальний посібник /
І. П. Осипенко, Н. В. Коломієць, Н. М. Сенченко. – Чернігів: Національний
університет «Чернігівська політехніка», 2025. – 108 с.

ISBN 978-617-7932-72-6

Навчальний посібник підготовлений відповідно до програми навчальної дисципліни «Криміналістика» юридичного факультету Навчально-наукового інституту права і соціальних технологій Національного університету «Чернігівська політехніка». У ньому викладено процесуальні та теоретичні положення, зразки опису слідів та їх попереднє дослідження, задачі, а також надані практичні рекомендації, щодо складання протоколу огляду.

У даному навчальному посібнику розглянуті найбільш важливі практичні питання, що виникають при роботі зі слідами і речовими доказами у зв'язку з оглядом місця події при складанні протоколу огляду на основі аналізу підручників, практичних посібників, довідників.

Метою навчального посібника є надання допомоги здобувачам вищої освіти у вивченні практичної роботи зі слідами та речовими доказами та їх фіксації в протоколі огляду.

Адресований здобувачам вищої освіти юридичних навчальних закладів, може бути використаний також працівниками правоохоронних органів, аспірантами, викладачами і науковцями.

УДК 343.98 (075.8)

ISBN 978-617-7932-72-6

© Осипенко І. П., Коломієць Н. В.,
Сенченко Н. М., 2025
© Національний університет
«Чернігівська політехніка», 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ВИМОГИ ДО СКЛАДАННЯ ПРОТОКОЛУ ОГЛЯДУ	6
2. ЗАКРІПЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ У ПРОТОКОЛІ ОГЛЯДУ	20
3. ПОПЕРЕДНЄ ДОСЛІДЖЕННЯ СЛІДІВ ТА РЕЧОВИХ ДОКАЗІВ	24
4. ЗРАЗКИ ОПИСУ СЛІДІВ ТА РЕЧОВИХ ДОКАЗІВ	40
5. ОПИС ХОЛОДНОЇ ТА ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ	67
6. ОПИС СЛІДІВ ДІЇ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ	79
7. ЗРАЗОК ПРОТОКОЛУ ОГЛЯДУ	84
8. ЗАДАЧІ	93
9. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	106

ВСТУП

Розвиток України на сучасному етапі проходить у складних умовах, які характеризуються кількісними та якісними змінами кримінальних правопорушень, криміналізацією різних сфер економіки. Обмеженість правових та організаційних засобів не дозволяла ефективно боротися з ними, а отже досягти задекларованих завдань кримінального судочинства. Здійснення даного завдання тісно пов'язане із удосконаленням діяльності правоохоронних органів, із підвищенням оперативності та якості розслідування кримінальних правопорушень, а також розгляду кримінальних проваджень судами.

Огляд – одна з найважливіших слідчих дій, від якої в значній мірі залежить успіх розслідування багатьох кримінальних правопорушень. На сьогоднішній день, значення огляду значно зростає: підвищуються вимоги до забезпечення повноти доказування, ролі речових доказів. Зростає професіоналізм злочинців: більшість з них добре обізнані стосовно криміналістичного значення слідів вилучених з місця події, мають уявлення про методи роботи правоохоронних органів. За таких умов своєчасність розкриття кримінальних правопорушень, повнота та об'єктивність їх розслідування багато в чому визначається якістю огляду, його результативністю.

Ефективною умовою здійснення правоохоронними органами покладених на них завдань є організація їх діяльності на суворо науковій основі, що передбачає широке впровадження досягнень науки та техніки. Це, своєю чергою, вимагає від кримінально-процесуального законодавства, криміналістики вирішення теоретичних і практичних проблем, які висувуються слідчою (розшуковою) та судовою практикою.

«У діяльності органів досудового розслідування за виявленими кримінальними правопорушеннями головне місце займає їх розкриття і розслідування, що вимагає збирання, закріплення, перевірки та оцінки виявлених під час розслідування фактичних даних та їх джерел, обґрунтування висновків для встановлення істини і прийняття на цій основі законного й

справедливого рішення. Зміст і результати цієї діяльності оформлюються відповідними процесуальними документами кримінального провадження, у системі яких основне місце займають протоколи слідчих дій» [3, с. 6]

Практика роботи правоохоронних органів вимагає по новому оцінювати проведення слідчих (розшукових) дій – з точки зору суворого дотримання всіх процесуальних норм кримінального законодавства. Якісно проведений огляд , що супроводжується вилученням важливих слідів та інших речових доказів, але з порушенням процесуальних норм щодо їх виявлення, фіксації та вилучення - позбавляє можливості використовувати отримані докази для викриття кримінальних правопорушень, а ще гірше коли в протоколі огляду вказується, що на місці кримінального правопорушення слідів та речових доказів не виявлено, а якщо виявлено де і яким чином .

Ефективність огляду місця події багато в чому обумовлена участю в його проведенні спеціалістів різних галузей знань ,в залежності від того , яке кримінальне правопорушення розслідується. Практика доводить, що в тих випадках, коли в огляді приймає участь спеціаліст-криміналіст, результативність цієї слідчої дії в п'ять-шість разів вища.

Сучасні вимоги боротьби зі злочинністю передбачають максимальне залучення працівників криміналістичних підрозділів до огляду місця вчинення кримінального правопорушення і, в першу чергу, тих, котрі є найбільш кваліфікованими. При цьому, важливо, щоб спеціалісти володіли високою професійною майстерністю, були ініціативними, творчо підходили до справи, відчували всю відповідальність за свої дії та їхні наслідки.

Спеціалісти повинні не тільки досконало володіти всім арсеналом науково-технічних засобів і вміти знаходити сліди злочинця, але й знати методику і тактику огляду з тим, щоб в межах своєї компетенції активно взаємодіяти зі слідчим в процесі розслідування кримінального правопорушення та зборі доказової бази. Значимим є роль спеціалістів під час огляду в розкритті злочину по “гарячим слідам”. Рекомендації, розроблені на основі результатів попереднього дослідження слідів та інших речових доказів,

пропозиції спеціалістів при висуванні версій можуть відіграти важливу роль у встановленні особи, яка скоїла кримінальне правопорушення.

Порушення вимог і правил огляду, будь-яка недбалість чи неухважність в процесі його проведення – несе за собою втрату доказів, ускладнення розслідування та викриття злочинців.

У діяльності органів розслідування за виявленими кримінальними правопорушеннями головне місце займає їх розкриття і доказування, що вимагає збирання, закріплення, перевірки та оцінки виявлених під час розслідування фактичних даних та їх джерел, обґрунтування висновків про встановлення істини і прийняття на цій основі законного та справедливого рішення. Результативність цієї діяльності оформлюється й фіксується відповідними процесуальними документами кримінального провадження, у системі яких одне з найважливіших значень займає протокол.

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ВИМОГИ ДО СКЛАДАННЯ ПРОТОКОЛУ ОГЛЯДУ

«Огляд – це слідча дія, що полягає у безпосередньому сприйнятті зовнішніх ознак матеріальних об'єктів з метою виявлення та фіксації відомостей щодо обставин вчинення кримінального правопорушення.

Мета огляду: виявити відомості щодо обставин вчинення кримінального правопорушення та зафіксувати їх.

Залежно від об'єкта можна виділити такі види огляду: 1) огляд місця події; 2) огляд ділянок місцевості та приміщень, які не є місцем події; 3) огляд трупа; 4) огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією; 5) огляд речей і документів ; 6) огляд транспортних засобів 7) освідування. Кожен із видів слідчого огляду має як ряд положень процесуального і тактичного характеру, що є загальними для всіх видів оглядів, так і свої специфічні особливості, що визначають індивідуальний порядок його проведення» [1].

Огляд місця події найчастіше є невідкладною слідчою дією, а тому – це єдина слідча дія, яка у невідкладних випадках може бути проведена до внесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР, що

здійснюється негайно після завершення огляду (ч. 3 ст. 214 КПК України). Під невідкладними слід розуміти такі випадки, коли зволікання з оглядом може привести до негативних наслідків для кримінального провадження – зникнення слідів кримінального правопорушення, об'єктів, які згодом можуть стати речовими доказами, зміни обстановки тощо.

«Під місцем події розуміється приміщення або місцевість (територія, акваторія), підводне середовище, підземні природні утворення або споруди, в межах яких вчинено кримінальне правопорушення або можуть бути виявлені матеріальні сліди, пов'язані з подією кримінального правопорушення.

Місце події може не збігатися з місцем вчинення злочину. Якщо злочин вчинений в одному місці, а сліди його знайдені в іншому, то в матеріалах кримінального провадження фігуруватиме і місце злочину, і місце події. Якщо ж злочин вчинений у тому місці, де були знайдені його сліди, то місце злочину і місце події збігаються. Починаючи огляд, слідчий може ще не знати – чи є подія, що розслідується, сліди якої знайдені в даному місці, злочином і чи тут він вчинений. Але оскільки виявлення слідів події, що вимагає розслідування, завжди є подією, то і місце її виявлення – місцем події, а її огляд – оглядом місця події» [1].

Огляд може бути проведений як самостійна слідча дія або бути складовою частиною іншої слідчої дії (наприклад, огляд предмета, документа або трупа під час обшуку).

Фактичною підставою для проведення огляду є наявність достатніх відомостей, що вказують на можливість досягнення його мети. При наявності достатніх даних, що вказують на необхідність проведення огляду, слідчий чи прокурор приймає рішення про його проведення. Як правило, це рішення ніде спеціально не фіксується. Вимога закону щодо обов'язкового отримання вмотивованої ухвали слідчого судді встановлена тільки тоді, коли необхідно здійснити огляд житла чи іншого володіння особи.

Сутність огляду полягає в тому, що слідчий та/або прокурор сприймає об'єкт огляду (за допомогою слухових, зорових, дотикових відчуттів),

досліджує та оцінює його стан, властивості, ознаки з метою виявлення та фіксації будь-яких відомостей щодо обставин вчинення кримінального правопорушення» [1, с. 603-604].

«Ніхто не має права проникнути до житла чи іншого володіння особи з будь-якою метою, хіба що за добровільною згодою особи, яка ними володіє, або на підставі ухвали слідчого судді, крім випадків, установлених ч. 3 ст. 233 КПК України.

Під житлом особи слід розуміти будь-яке приміщення, яке знаходиться у постійній чи тимчасовій власності особи, незалежно від його призначення і правового статусу, та пристосоване для постійного або тимчасового проживання в ньому фізичних осіб, а також всі складові частини такого приміщення. Не є житлом приміщення, спеціально призначені для утримання осіб, права яких обмежені за законом. Під іншим володінням особи розуміються транспортний засіб, земельна ділянка, гараж, інші будівлі чи приміщення побутового, службового, господарського, виробничого та іншого призначення тощо, які знаходяться у власності особи (ч. 2 ст. 233 КПК України).

Слідчий, прокурор має право до постановлення ухвали слідчого судді увійти до житла чи іншого помешкання особи лише у невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні кримінального правопорушення. У такому випадку прокурор, слідчий за погодженням із прокурором, зобов'язаний невідкладно після здійснення таких дій звернутися з клопотанням про проведення обшуку до слідчого судді. Слідчий суддя розглядає таке клопотання згідно з вимогами статті 234 КПК України, перевіряючи, крім іншого, чи дійсно були наявні підстави для проникнення до житла чи іншого помешкання особи без ухвали слідчого судді. Якщо прокурор відмовиться погодити клопотання слідчого про обшук або слідчий суддя відмовить у задоволенні клопотання про обшук встановлені внаслідок такого

обшуку докази є недопустимими, а отримана інформація підлягає знищенню в порядку, передбаченому статтею 255 КПК України [1, ст. 233 КПК України].

Закон не вказує, у якій формі має бути викладена добровільна згода особи, яка є власником житла. Уявляється, що форма згоди повинна бути письмовою. Про те, що проникнення відбулося за добровільною згодою особи також можна зазначити у протоколі обшуку чи огляду, засвідчивши згоду підписом власника» [1, с. 589].

«Частина третя статті 237 КПК України закріплює коло осіб, які мають право брати участь у огляді. Для участі в огляді може бути запрошений потерпілий, підозрюваний, захисник, законний представник та інші учасники кримінального провадження. Слід звернути увагу на те, що закон не містить імперативної вимоги щодо запрошення вказаних осіб для проведення огляду, віддаючи слідчому право вирішити це питання на підставі його внутрішнього переконання. Тому, якщо слідчий визнає участь зазначених осіб у проведенні огляду обов'язковою, він має право викликати їх на підставі ст. 133 КПК України. Якщо ж участь у огляді цих осіб не є обов'язковою, вони, на думку слідчого, можуть брати в ній участь за власним бажанням або заявити про це клопотання. У такому разі, цим особам направляється повідомлення із дотриманням вимог статей 110-111 КПК України» [1].

Відповідно до вимог закону, слідчий або прокурор повинні вжити належних заходів для забезпечення присутності під час проведення огляду осіб, чиї права та законні інтереси можуть бути обмежені або порушені (ч. 3 ст. 223 КПК України). Найчастіше мова йде про власників житла чи іншого володіння особи, речей чи документів, які повинні бути оглянуті в ході огляду. Їх присутність під час огляду є гарантією законного та об'єктивного відображення результатів цієї слідчої дії, дотримання правових приписів кримінального процесуального закону.

Для забезпечення присутності під час проведення огляду осіб, чиї права та законні інтереси можуть бути обмежені, слідчий чи прокурор має право

здійснити їх виклик. Процесуальний порядок здійснення виклику в кримінальному провадженні передбачений гл. 11 КПК України.

«У необхідних випадках з метою одержання допомоги з питань, що потребують спеціальних знань, слідчий або прокурор може запросити спеціалістів для участі в огляді. Як спеціалісти можуть бути залучені представники різних галузей знань залежно від того, яке саме кримінальне правопорушення розслідується: криміналіст, хімік, біолог, лікар, інженер-будівельник, мистецтвознавець тощо. Спеціаліст залучається для допомоги слідчому чи прокурору щодо:

- застосування технічних засобів огляду;
- виявлення та вилучення об'єктів під час огляду;
- фіксації ходу і результатів огляду за допомогою технічних засобів;
- надання пояснень щодо особливостей і певних властивостей об'єктів, що оглядаються;
- проведення за допомогою спеціальних засобів попередніх експрес-досліджень знайдених об'єктів;
- консультування щодо правильного поводження та упаковки виявлених об'єктів;
- правильного опису в протоколі огляду вилучених предметів;
- проведення вимірювання, складання планів, креслень тощо.

Перед проведенням огляду особам, які беруть у ньому участь, роз'яснюються їх права і обов'язки, передбачені КПК України, згідно з їх процесуальним статусом» [1].

«Відповідно до ч. 7 ст. 223 КПК України огляд житла чи іншого володіння особи здійснюються з обов'язковою участю не менше двох понятих незалежно від застосування технічних засобів фіксування відповідної слідчої (розшукової) дії. Зазначені особи можуть бути допитані під час судового розгляду як свідки проведення огляду. При цьому, понятими не можуть бути потерпілий, родичі підозрюваного, обвинуваченого і потерпілого, працівники

правоохоронних органів, а також особи, зацікавлені в результатах кримінального провадження.

При огляді можуть бути вилучені лише ті речі й документи, які мають значення для кримінального провадження. Ними можуть бути сліди вчиненого кримінального правопорушення, документи та інші предмети, які можуть бути приєднані до матеріалів кримінального провадження як речові докази. Це зокрема, матеріальні об'єкти, які були знаряддям вчинення кримінального правопорушення, зберегли на собі його сліди або містять інші відомості, які можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час кримінального провадження, в тому числі предмети, що були об'єктом кримінально-протиправних дій: гроші, цінності та інші речі, набуті кримінально-протиправним шляхом» [1].

Якщо оглянуті речі мають ознаки речового доказу (ст. 98 КПК України), то вони визнаються речовими доказами і залучаються до матеріалів кримінального провадження постановою слідчого або прокурора.

Речові докази вилучаються цілком у натурі, а сліди, залежно від їх видів, – разом з об'єктом-носієм сліду або його частиною. Якщо неможливо вилучити разом об'єкт-носії (його частину) та слід, то вилучаються копії сліду або його моделі (зліпки та відбитки).

Предмети, які вилучені законом з обігу, підлягають вилученню незалежно від їх відношення до кримінального провадження. Вилучені речі та документи, що не належать до предметів, які вилучені законом з обігу, вважаються тимчасово вилученим майном (статті 167-169 КПК України).

Усі вилучені речі і документи підлягають негайному огляду, упаковці та опечатуванню із завіреними підписами осіб, які брали участь у проведенні огляду. Пакування повинно бути зроблене таким чином, щоб у процесі транспортування і зберігання речі та документи не втратили свого доказового значення.

«Закон переважно орієнтує слідчого чи прокурора на проведення огляду об'єктів безпосередньо на місці проведення слідчої дії. Втім, законодавець

зазначає, що у разі неможливості здійснення огляду речей і документів на місці або їх огляд пов'язаний з ускладненнями, вони тимчасово опечатуються і зберігаються у такому вигляді доти, доки не буде здійснено їх остаточний огляд і опечатування. Це можуть бути випадки, коли під час огляду необхідно використовувати особливі інструменти, матеріали; коли необхідно створити відповідні технічні умови огляду або коли для огляду потрібен тривалий час.

Слідчий чи прокурор має право заборонити особам, що перебувають на місці проведення огляду, а також особам, які під час проведення цієї слідчої дії опинилися в приміщенні або на місцевості, залишати місце огляду до його закінчення, спілкуватися один з одним або з іншими особами, вчиняти будь-які дії, що заважають проведенню огляду. Невиконання цих вимог тягне за собою передбачену законом відповідальність» [1].

Можливості слідчого при проведенні огляду та його результативність значно підвищує застосування технічних засобів фіксації. Закон надає право слідчому, прокурору або за їх дорученням залученому спеціалісту проводити при огляді вимірювання, фотографування, звуко- чи відеозапис, складати плани і схеми, виготовляти графічні зображення оглянутого місця чи окремих речей, виготовляти відбитки та зліпки, оглядати і вилучати речі та документи, які мають значення для кримінального провадження»

Фіксування кримінального провадження технічними засобами

«Порівняно із складанням протоколу процесуальної дії, застосування технічних засобів фіксування кримінального провадження має свої переваги. Звуко та відеозапис фіксують не тільки результати, але й увесь перебіг процесуальної дії і містять більш повну інформацію. Допустимість застосування у кримінальному провадженні технічних засобів його фіксування визначаються такими загальними вимогами як: законність; наукова обґрунтованість; етичність; безпека.

Рішення про фіксацію процесуальної дії за допомогою технічних засобів під час досудового розслідування приймає особа, яка проводить відповідну

процесуальну дію. За клопотанням учасників процесуальної дії застосування технічних засобів фіксування є обов'язковим.

Про застосування технічних засобів фіксування процесуальної дії заздалегідь повідомляються особи, які беруть у ній участь. Згоди учасників процесуальної дії на застосування технічних засобів її фіксування закон не передбачає. Разом із тим слідчий, прокурор чи слідчий суддя повинні заздалегідь повідомити цих учасників про застосування таких засобів із тим, щоб вони підготувалися до проведення процесуальної дії.

У матеріалах кримінального провадження зберігаються оригінальні примірники технічних носіїв інформації зафіксованої процесуальної дії, резервні копії яких зберігаються окремо.

Незастосування технічних засобів фіксування кримінального провадження у випадках, якщо воно є обов'язковим, тягне за собою недійсність відповідної процесуальної дії та отриманих внаслідок її вчинення результатів, за винятком випадків, якщо сторони не заперечують проти визнання такої дії та результатів її здійснення чинними (ст. 107 КПК України)» [1, с. 312-313].

Під час проведення огляду або безпосередньо після його закінчення особою, яка проводить огляд, складається протокол (ст. 104 КПК України).

Форми фіксування кримінального провадження

«Складання протоколу під час провадження досудового розслідування є основним засобом фіксування кримінального провадження. Носіями інформації, на яких за допомогою технічних засобів зафіксовані процесуальні дії, є матеріали фотозйомки, звукозапису, відеозапису та інші носії, які містять відомості про обставини, установлені під час проведення таких дій (ст. 103 КПК України)» [1, с. 309].

Вимоги до протоколу огляду місця події

«Складання протоколів під час провадження досудового розслідування є основним засобом фіксації факту проведення певної процесуальної дії, її змісту й результатів.

Протокол процесуальної дії – це письмовий акт, у якому слідчий, прокурор зазначає послідовність дій, отриманих в результаті процесуальної дії відомостей, важливих для цього кримінального провадження, у тому числі виявлені або надані речі та документи. Протокол процесуальної дії можна розглядати як спеціально створений із метою збереження інформації матеріальний об'єкт, що містить зафіксовані за допомогою письмових знаків відомості, які можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час кримінального провадження (ст. 104 КПК України)» [1 с. 310].

Протокол огляду складається із трьох частин:

вступної, описової, заключної

«Вступна частина повинна містити обов'язкові реквізити протоколу: назва слідчої дії; місце, час її проведення (час початку та закінчення); умови проведення огляду (погода, освітлення); особа, яка проводить слідчу дію (прізвище, ім'я, по батькові, посада); найменування кримінального провадження та його реєстраційний номер (якщо відомості про кримінальне правопорушення вже внесені до ЄРДР).

У цій частині також зазначаються:

- підстави проведення невідкладного огляду;
- всі особи, які присутні під час проведення процесуальної дії (прізвища, імена, по батькові, дати народження, місця проживання);
- вказівка на роз'яснення особам, присутнім під час огляду їх прав та обов'язків, в тому числі робити заяви, що підлягають занесенню до протоколу;
- інформація про те, що особи, які беруть участь у процесуальній дії, заздалегідь повідомлені про застосування технічних засобів фіксації, характеристики технічних засобів фіксації та носіїв інформації, які застосовуються при проведенні процесуальної дії, умови та порядок їх використання;
- посилання на статті кримінального процесуального закону, відповідно до яких проводиться огляд.

Описова частина протоколу огляду має бути складена із дотриманням логіки викладення подібних процесуальних документів, відповідати вимогам системності та послідовності.

У описовій частині протоколу огляду житла чи іншого володіння особи зазначаються:

- вказівка на те, що власнику житла чи іншого володіння (за його відсутності – іншій присутній особі) пред'явлена ухвала слідчого судді про дозвіл на огляд та надана її копія;
- дані про отримання добровільної згоди власника на огляд, що підтверджується його підписом;
- координати місця події;
- послідовність дій слідчого;
- детальний опис виявлених речей та документів;
- інформація про застосуванні технічні засоби виявлення та фіксації слідів.

У *заклучній частині* повинні міститися відомості про: виявлені, вилучені речі та документи, перераховані їх ознаки – назва, кількість, міра, вага, матеріал, з якого вони виготовлені, з урахуванням того, наскільки точно це може бути визначено у момент вилучення, та їх індивідуальні ознаки (об'єм, розмір, колір, при можливості ціна кожного предмета чи документа, що вилучається, та ін.)» [4].

Оскільки особи, у присутності яких здійснюється огляд, при проведенні цієї слідчої дії мають право робити заяви, ці заяви також підлягають занесенню до протоколу. Перед підписанням протоколу учасникам процесуальної дії надається можливість ознайомитися із його текстом. Зауваження і доповнення зазначаються у протоколі перед підписами.

Якщо особа через фізичні вади або з інших причин не може особисто підписати протокол, то ознайомлення такої особи з протоколом здійснюється у присутності її захисника (законного представника), який своїм підписом засвідчує зміст протоколу та факт неможливості його підписання особою.

Якщо особа, яка брала участь у проведенні процесуальної дії, відмовилася підписати протокол, про це зазначається в протоколі. Такій особі надається право дати письмові пояснення щодо причин відмови від підписання, які заносяться до протоколу. Факт відмови особи від підписання протоколу, а також факт надання письмових пояснень особи щодо причин такої відмови засвідчується підписом її захисника (законного представника), а у разі його відсутності – підписом понятих. До того ж, якщо учасник проведення процесуальної дії відмовляється підписати протокол, то слідчий повинен роз'яснити йому, що підписання протоколу засвідчує не визнання ним достовірності обставин, які були виявлені або з'ясовані під час її проведення, а лише факт самого ознайомлення його з протоколом, у якому, у випадку незгоди з цими обставинами, можуть бути зафіксовані зроблені ним зауваження (ст. 104 КПК України).

«Протокол виготовляється у двох примірниках. Обидва примірники підписують усі учасники, які брали участь у проведенні огляду. Другий примірник протоколу огляду вручається власнику житла чи іншого володіння, у якому проведено огляд, а в разі його відсутності – іншій присутній особі. При проведенні огляду на підприємстві, в установі або організації другий примірник протоколу вручається представникові підприємства, установи або організації (ст. 237 КПК України)» [1, с . 607-608].

Додатки до протоколу

«Під час проведення процесуальної дії слідчий чи прокурор може відповідно до ч. 2 ст. 71 КПК України залучити спеціаліста для надання безпосередньої технічної допомоги (фотографування, складення схем, планів, креслень, відбір зразків для проведення експертизи тощо). Застосовувати технічні засоби фіксації такої дії може особисто слідчий або прокурор. Отримані матеріали повинні бути долучені до протоколу процесуальної дії як додатки. Ними можуть бути спеціально виготовлені копії, зразки об'єктів, речей і документів; письмові пояснення спеціалістів, які брали участь у проведенні відповідної процесуальної дії; стенограма, аудіо-відеозапис

процесуальної дії; фототаблиці, схеми, зліпки, носії комп'ютерної інформації; інші матеріали, що пояснюють і збагачують зміст протоколу.

Фототаблиця додається до протоколу процесуальної дії після її виготовлення. Це питання регламентується наказом МВС від 30 серпня 1999 р. № 682 «Про затвердження Настанови про діяльність експертно-криміналістичної служби МВС України», у якій зазначено, що виготовлення фотоілюстративного матеріалу для протоколу огляду виконується у п'ятиденний термін. За клопотанням слідчого, у невідкладних випадках фотоілюстрації виготовляються негайно після повернення з огляду. Фотоілюстрації із супроводжувальним листом направляються слідчому або передаються йому під підпис у журналі реєстрації фоторобіт і витрат фотоматеріалів. Якщо результати фотозйомки виявились незадовільними (через несправність апаратури тощо), спеціаліст письмово повідомляє про це слідчого із зазначенням причин неможливості надання фотознімків. Плівка з відеозаписом зберігається у відеотеці експертно-криміналістичного підрозділу і за вимогою слідчого, суду надається для демонстрації.

Додатки до протоколів повинні бути належним чином виготовлені, упаковані з метою надійного збереження, а також засвідчені підписами слідчого, прокурора, спеціаліста, інших осіб, які брали участь у виготовленні та/або вилученні таких додатків (ст. 105 КПК України)» [1, с. 311-312].

Підготовка додатків протоколу

«За загальним правилом протокол складається слідчим або прокурором під час проведення процесуальної дії або безпосередньо після її закінчення.

Речі та документи упаковуються для уникнення їх пошкодження, неконтрольованого доступу до них та забезпечення зберігання слідів, які є на них, з додаванням бірок, посвідчених відповідними написами і підписами особи, у якої їх вилучено, а також понятих, слідчого, далі – скріплюються печаткою відповідного органу, про що зазначається у протоколі.

Речі та документи, які вилучаються, упаковуються з додаванням бірок з посвідчувальними надписами, якщо протокол з їх описанням з якихось причин

на місці скласти неможливо (наприклад, у зв'язку з їх значною кількістю). Подальший огляд і описання проводяться за місцем провадження досудового розслідування в присутності понятих, які брали участь у їх вилученні, з відображенням у протоколі цілісності печаток і засвідчених підписами написів на упаковці, у яку були поміщені вилучені речі та документи (ст. 106 КПК України)» [1, с. 312].

«Стаття 237 КПК України спеціально не передбачає огляду тварин, необхідність в якому може виникнути. Оскільки законом такий огляд не заборонений, він також може бути здійснений із дотриманням встановлених для цієї статті правил. Метою огляду тварин є встановлення належності тварини конкретній особі, сільськогосподарському підприємству, а також ознак, за якими можна ототожнити тварину.

У ході огляду слідчим встановлюються вид тварини, порода, масть, стать, вік (по можливості), ступінь угодзованості; ознаки належності тварини певній особі або сільськогосподарському підприємству (клеймо, наявність індивідуально визначених предметів тощо) та індивідуальні ознаки тварини (специфічне забарвлення, анатомічні особливості, сліди від перенесених травм). З метою повного виявлення вказаних вище ознак тварин доцільно залучати фахівця – ветеринара або зоотехніка (ст. 237 КПК України)» [1,с. 608].

Огляд трупа

«Огляд трупа – це слідча дія, що проводиться в місці його знаходження слідчим та/або прокурором за обов'язкової участі судово-медичного експерта або лікаря і полягає у безпосередньому сприйнятті зовнішніх ознак трупа з метою виявлення та фіксації відомостей щодо обставин вчинення кримінального правопорушення.

Такими відомостями можуть бути дані, що допомагають встановити як особу потерпілого, так і особу, яка вчинила кримінальне правопорушення, місце, час, спосіб та інші обставини вчинення кримінального правопорушення, причини смерті.

Закон містить імперативну вимогу про те, що обов'язковим учасником огляду трупа є судово-медичний експерт. Якщо прибуття судово-медичного експерта для огляду трупа неможливе, то запрошується найближчий лікар (найчастіше це хірург або патологоанатом). Окрім лікаря, для огляду трупа можуть бути залучені й інші спеціалісти.

Слідчий, прокурор зобов'язаний запросити не менше двох понятих для проведення огляду трупа. Винятками є випадки застосування безперервного відеозапису ходу проведення цієї слідчої дії (ч. 7 ст. 223 КПК України). Оскільки при проведенні слідчої дії безперервно ведеться відеозапис, участь понятих не потрібна.

Огляд трупа може бути самостійною і окремою слідчою дією (якщо проводиться не на місці події, а в лікарні, морзі тощо) чи складовою частиною огляду місця події (якщо здійснюється одночасно з оглядом місця події, житла чи іншого володіння особи). Якщо труп знаходиться в житлі чи іншому володінні особи, його огляд проводиться з додержанням правил КПК України про огляд житла чи іншого володіння особи (ч. 2 ст. 237 КПК України).

Огляд трупа не передбачає його розтину, тому при проведенні цієї слідчої дії мова йде тільки про зовнішній огляд. Огляд трупа відбувається в два етапи. Першим є загальний огляд, потім здійснюється детальний огляд.

Під час загального огляду досліджуються: поза трупа і його положення на місці події; зовнішній вигляд; знаряддя спричинення смерті у випадках, коли вони знаходяться безпосередньо на трупі, механічно сполучені з ним (наприклад, затягнена на шиї петля, ніж, що стирчить із грудей трупа).

При детальному огляді обстеженню підлягають: одяг; тіло трупа (стать, вік, зріст, колір волосся, очей померлого); характер, ступінь і локалізація трупних явищ й ушкоджень (їх походження визначається лише при судово-медичному дослідженні трупа), стан зубного апарата, наявність виділень; предмети, знайдені в кишенях та інших частинах одягу трупа.

Невпізнані трупи обов'язково повинні бути сфотографовані й дактилоскоповані та не можуть бути піддані кремації.

Участь при огляді трупа судово-медичного експерта або лікаря не може замінити судово-медичної експертизи встановлення причин смерті (ч. 2 ст. 242 КПК України) і не виключає можливої участі судово-медичного експерта або лікаря, що брав участь у зовнішньому огляді трупа, у проведенні розтину трупа і встановленні причин смерті, здійснюваних у медичній установі (ч. 1 ст. 79 КПК України).

Забрати труп для поховання можна тільки після проведення судово-медичної експертизи та встановлення причини смерті з письмового дозволу прокурора (ст. 238 КПК України)» [1, с. 608-609].

2. ЗАКРІПЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ У ПРОТОКОЛІ ОГЛЯДУ

«Мова протоколу огляду. Під час складання протоколу огляду місця події рекомендують уникати вживання: а) довгих фраз з великою кількістю дієприкметникових і дієприслівникових зворотів; б) невизначених виразів типу «біля», «недалеко», «поряд» тощо; в) місцевих виразів і спеціальних (без необхідності) термінів, що є незрозумілими учасникам огляду; г) застарілих слів і словосполучень.

Порядок складання протоколу огляду. Для зручності складання протоколу та ознайомлення з ним доцільно: використовувати підзаголовки розділів (наприклад, «Огляд кухні», «Огляд трупа», «Вміст кишень одягу трупа»).

Підставі для здійснення огляду у протоколі. У вступній частині протоколу мають бути наведені фактичні дані, котрі обумовили здійснення огляду. При цьому зазначають: а) куди надійшло повідомлення про подію; б) хто і коли повідомив про неї; в) стислий зміст повідомлення.

У протоколі необхідно також навести посилання на статті КПК України, що регламентують дії слідчого щодо огляду, роз'яснення прав та обов'язків учасників огляду.

Час проведення огляду. У протоколі огляду зазначають не час прибуття слідчого на місце події, а час, коли слідчий безпосередньо розпочав огляд.

Часом його закінчення слід вважати момент підписання протоколу учасниками огляду (за винятком випадків, коли у зв'язку з несприятливими умовами протокол не був складений безпосередньо на місці події – тоді вказується час фактичного закінчення огляду).

Крім того, фіксують початок і закінчення, перерви під час здійснення огляду, якщо перерву було зроблено.

Якщо здійснюють огляд трупа, то зазначають час безпосереднього його огляду, а також час фіксації тих або інших його особливостей.

Умов здійснення огляду. У протоколі огляду записують: а) стан освітлення (якщо освітлення штучне – перераховують джерела світла, якщо природне – зазначають його характер, наприклад, «при яскравому сонячному освітленні» або «у хмарну погоду»; б) погодні умови (дощ, сніг, град); в) температуру повітря» [4].

«Опис вилученого під час огляду. Виявлення і вилучення у ході огляду слідів і предметів відображають в описовій частині протоколу. Вилучені сліди та предмети мають бути перераховані також у заключній його частині (доцільно перерахувати їх із зазначенням порядкових номерів кожного вилученого об'єкта).

Якщо предмет упаковується та опечатується, то у протоколі зазначають характер упаковки, вид печатки (пластилінова, сургучева) та повний текст відбитка печатки.

Назви об'єктів. Назву об'єкта наводять у протоколі огляду тільки в тому разі, якщо правильність назви не викликає сумніву ні у слідчого, ні у понятих. В інших випадках замість неї наводиться опис зовнішніх ознак (наприклад, «шматок металу жовтого кольору у вигляді паралелепіпеда зі сторонами 60; 20 і 40 мм).

Недопустимо, щоб один і той самий об'єкт у різних частинах протоколу позначався різними словами (навіть якщо вони є синонімами).

Заяви та зауваження учасників огляду. У протоколі огляду необхідно навести такі заяви та зауваження осіб, що були присутніми під час огляду та

брали у ньому участь: про не вірні, на думку учасника огляду, дії слідчого; про необхідність відображення у протоколі тих або інших, не зазначених у ньому обставин; заяви спеціаліста, пов'язані з виявленням, закріпленням і вилученням доказів; інші заяви та зауваження, що впливають на характер дій слідчого під час огляду та на напрям пошуків (наприклад, заяву керівника магазину про те, що порядок розташування товарів на вітрині порушено); пов'язані з обстановкою на місці події дані, що повідомляють обвинувачуваних, підозрюваних, потерпілих або свідки, які беруть участь в огляді місця події.

Заяви та зауваження бажано викладати від першої особи» [4].

У протоколі огляду мають бути зазначені неправомірні дії учасників огляду та інших осіб (наприклад, спроба викрасти предмет, знищити слід) та заходи, які було вжито з цього приводу слідчим.

«Додатки до протоколу. У протоколі необхідно навести перелік додатків і посилання на них. У зворотньому випадку певний додаток втрачає доказове значення. Дані, що містяться у додатках, не повинні суперечити змісту протоколу.

До протоколу огляду можуть додаватися не тільки додатки, а й інші об'єкти, що відображають обстановку місця події, або окремі предмети (наприклад, стрічки самописних приладів у справах про злочинні порушення правил техніки безпеки).

Судово – оперативна фотографія як спосіб фіксації під час розслідування застосовується у поєднанні з оформленням протоколу, схем і планів.

Оскільки під час складання протоколу огляду місця події фотознімки та кінострічки ще не можуть бути проявлені, то в протоколі наводиться тільки факт здійснення зйомки та її умови.

Фотографування має перевагу перед усіма іншими методами фіксації обстановки місця події, тому що цей процес не порушує слідів обстановки. **Під час загального огляду насамперед проводять орієнтовну фотозйомку, на якій місце події фіксується на тлі оточуючої місцевості, поблизу розташованих будівель, певних орієнтирів.** Орієнтовна фотографія дає загаль-

ну характеристику ділянки, на якій відбулася подія.

Оглядова зйомка відображає місце події великим планом, позаоточуючою обстановкою. Фотографують окремі найважливіші предмети, скупчення слідів і речових доказів на якійсь одній невеликій ділянці. Такі знімки називаються вузловими.

Детальною зйомкою фіксують предмети, сліди які не можуть бути вилучені з місця події, швидко змінюють свої властивості або існує небезпека їх втратити. Детальні знімки роблять за правилами масштабної фотографії» [4].

Фотознімки наочно ілюструють обстановку місця події і все виявлене під час огляду. Додані до протоколу огляду знімки монтують у фототаблицю, яка завіряється підписом спеціаліста, який здійснював зйомку. Кожен знімок має містити пояснювальний напис про те, що на ньому зображено, з якого місця зроблена зйомка. Застосовані технічні засоби.

План місця події повинен точно й повно відображати реальну картину місця події, складатися саме там, де відбулася подія, містити загальноприйняті топографічні позначення і масштаб, мати необхідні реквізити й не містити зайвих деталей, які безпосередньо не стосуються справи.

План, схема до протоколу огляду – це площинне розгорнуте зображення місця події, його ділянок, об'єктів і слідів. На плані графічні елементи виконують у прямокутній проекції та в певному масштабі. На схемі графічні елементи будують поза масштабом, але із збереженням відносних розмірів і взаєморозташування слідів. Необхідні розміри у метрах або сантиметрах проставляють прямо на схемі, стрілками показують відстані тощо.

3. ПОПЕРЕДНЄ ДОСЛІДЖЕННЯ СЛІДІВ ТА РЕЧОВИХ ДОКАЗІВ

Попереднє дослідження слідів та інших речових доказів, виявлених при огляді, є однією з найважливіших форм участі спеціаліста, криміналіста на початковій стадії досудового розслідування злочину.

«Попереднє дослідження слідів – це непроцесуальне застосування спеціальних знань для визначення належності виявлених слідів до розслідуваної події, отримання даних про механізм їх утворення, встановлення ознак слідоутворюючого об'єкта і збору відомостей про можливі прикмети, звички та інших даних, які характеризують злочинця.

Основна мета таких досліджень – отримати вихідну, орієнтовну інформацію, необхідну для розшуку і викриття злочинця «по гарячих слідах». Документально правильно оформлені результати попереднього дослідження дозволяють якісно доповнити інформацію про слідову характеристику місця події, що міститься в протоколі огляду»□[1].

«Об'єктами попередніх досліджень можуть бути найрізноманітніші сліди, виявлені в ході огляду: сліди рук, ніг, взуття, транспортних засобів, знарядь злочину, мікрооб'єкти та ін. Методичною основою досліджень є розроблені у відповідних видах експертиз способи вивчення зазначених об'єктів, застосування яких можливе в умовах огляду місця події. При цьому можуть застосовуватися тільки ті методи дослідження, використання яких не пов'язане з руйнуванням або пошкодженням досліджуваних об'єктів (мікроскопія, дослідження в ультрафіолетових, косопадających променях, вимір, зіставлення, суміщення та ін.).

Для проведення попередніх досліджень найбільш ефективно можуть використовуватися науково-технічні засоби, наявні в пересувних криміналістичних лабораторіях. У багатьох випадках для цієї мети достатньо і тих технічних засобів, які входять в комплект уніфікованої валізи». [5,с.581 - 582]

Результати попередніх досліджень фахівець може повідомляти усно або фіксувати в довідці.

В межах даного посібника розглянуто лише ті основні питання, які можуть бути вирішені на місці події при дослідженні найбільш поширених слідів»□[1].

Сліди рук

«При виявленні на місці події слідів рук спеціаліст, криміналіст повинен дослідити їх з тим, щоб визначити їх придатність для ідентифікації. Непридатними для ідентифікації визнаються мазки або сліди, в яких відобразилися окремі уривки папілярних ліній, без деталей будови узору. Такі сліди рук злочинця можна вилучати з метою проведення біологічної експертизи потожирового відбитка.

Дуже важливо провести дослідження виявлених слідів з метою встановлення руки і пальців, якими вони були залишені. Це завдання вирішується при проведенні дактилоскопічної експертизи, але так як сліди рук часто вилучаються шляхом копіювання на дактилоскопічну плівку або липку стрічку, вирішення цих питань можливе лише на місці події. У цьому випадку на основі аналізу розташування і виду об'єктів, місцезнаходження на них слідів, як правило, вдається зібрати необхідну кількість інформації для встановлення руки і пальців, які залишили сліди».

«Визначення руки і пальців, що залишили сліди, необхідно:

- встановити, в результаті яких дій залишені сліди (захоплення, натиск, дотик);

- звернути увагу, з якого боку предмета залишені сліди; вивчити взаємне розташування слідів, як придатних, так і непридатних для ідентифікації; вивчити форму і розміри слідів, напрям потоків папілярних ліній; при будь-якому вигляді слідоутворення сліди правої руки відповідають правій стороні предмета, а сліди лівої руки – лівій стороні предмета; коли ніжки петльових візерунків спрямовані вправо, то сліди залишені, як правило, правою рукою, а якщо вліво – лівою рукою; коли в завиткових візерунках потоки папілярних ліній розкручуються проти годинникової стрілки, то сліди залишені правою рукою, якщо по ходу годинникової стрілки – лівою рукою; коли овал в

завитковому візерунку нахилений вліво по відношенню до основи візерунка, то слід залишено правою рукою, якщо нахилений вправо – лівою рукою; коли в завиткових візерунках кола, овали, спіралі, подвійні спіралі укладені в замкнуті петлі, вивчається напрям ніжок замкнутої петлі: в слідах пальців лівої руки ніжки замкнутої петлі звернені вліво, правої руки – вправо; якщо в завиткових візерунках (клубках, равликах і петлеспіралях) папілярні лінії внутрішнього малюнка утворюють в центрі кола знак у вигляді великої літери «Г», то слід залишено правою рукою; якщо присутній знак, що нагадує букву «S», то слід залишено лівою рукою; у відбитках петльових і завиткових візерунків більшу відстань між папілярними лініями в правій і меншу – в лівій дистальній частині папілярного візерунка відповідає правій руці, і навпаки; у відбитках вказівного і великого пальців правої руки вершини дуг зміщені вправо, у відбитках мізинців вліво. У відбитках відповідних пальців лівої руки спостерігається зворотня картина» [1].

При визначенні пальців рук слід мати на увазі:

- що слід великого пальця розташовується, як правило, окремо від основної групи, має овальну форму, більший за розміром, центральна частина візерунка розташована низько, при захопленнях розходиться ближче до краю і не з того боку, що сліди інших пальців;

- в сліді великого пальця правої руки візерунки направлено вправо, папілярний узор «обрізаний» з правого боку, в зовнішньому малюнку узору верхні потоки папілярних ліній мають тенденцію до зниження в правий бік. Щодо сліду великого пальця лівої руки, картина симетрична;

- якщо мова йде про групу з чотирьох, трьох і двох слідів однієї руки, то необхідно орієнтуватися на довжину пальців: найбільший палець – середній, потім безіменний, вказівний і мізинець, а також – на будову папілярних візерунків;

- для сліду вказівного пальця правої руки характерна наявність нахилу з лівого боку, для сліду лівої руки – наявність нахилу з правого боку;

- на вказівному пальці правої руки найчастіше зустрічаються завиткові

візерунки, потім ульнарні петлі, радіальні петлі і дуги, на вказівному пальці лівої руки частіше зустрічаються ульнарні петлі, потім завитки, дуги і радіальні петлі;

- сліди середніх і безіменних пальців мають форму, близьку до прямокутної;

- на середніх пальцях правої і лівої рук найчастіше зустрічаються ульнарні петлі, потім завитки, дуги і радіальні петлі;

- на безіменному пальці правої руки найчастіше зустрічаються завитки, потім ульнарні петлі, дуги, радіальні петлі, а на безіменному пальці лівої руки – ульнарні петлі, завитки, дуги і радіальні петлі;

- в слідах мізинців центральна частина візерунка розташована нижче, ніж у інших пальців; найчастіше зустрічаються ульнарні петлі, потім завитки, дуги і радіальні петлі;

- папілярні візерунки на однойменних пальцях правої і лівої рук, в основному, симетричні.

Найбільш достовірний результат щодо визначення руки і пальців, які залишили сліди, може бути отриманий при комплексному застосуванні всіх викладених ознак.

Для того, щоб не допускати вилучення з місця події слідів рук, залишених особами, що не мають відношення до злочину, спеціаліст або криміналіст проводить порівняльне дослідження виявлених слідів із зразками відбитків рук потерпілих, продавців, матеріально відповідальних та інших осіб.

«При вивченні будови слідів рук необхідно звертати увагу на наявність пошкоджень шкіри, що відображаються в слідах шрамів, бородавок, зморшок, опіків, ушкоджень папілярних ліній та інших ознак. І шрам, і зморшка (складка шкіри) відображаються в сліді у вигляді провалів, проте краї папілярних ліній у шраму, як правило, деформовані, а у зморшок – рівно розірвані. Бородавка відображається в сліді білою плямою, без папілярних ліній, але з численними точками. Якщо на руках є шкіряні захворювання (екзема, лишай і т. д.), у слідах відображаються дефекти папілярних ліній на окремих ділянках пальців і

долонь. Іноді за слідами пальців вдається виявити хворобливі потовщення суглобів або подушок пальців. Велике значення для розшуку має встановлення факту наявності слідів каліцтва пальців або їх відсутності на руках.

У процесі вивчення слідів пальців і долонь можна встановити наявність мозолів – за стертими папілярними лініями. Деякі люди мають звичку відривати відмерлу шкіру мозолів, що призводить до утворення специфічних слідів з чітко окресленими кордонами і без папілярних ліній на цьому місці.

На долоні і пальцях руки злочинця можуть перебувати сторонні предмети (кілця, пов'язки, пластир), які відображаються в слідах і можуть бути легко діагностовані.

При вимірюванні щільності папілярних ліній можна приблизно судити про вік злочинця. Якщо на відрізку папілярного візерунка в 0,5 см вміщується 12-13 ліній, то сліди залишені дітьми у віці 8-12 років; 10-12 ліній уміщається в слідах підлітка, 9-10 ліній – в слідах дорослої людини. Якщо на відрізку 0,5 см фіксується 6-7 папілярних ліній, можна припустити, що сліди залишені людиною похилого віку.

Якщо вдається виміряти довжину сліду середнього пальця або всієї кисті, можна визначити приблизний зріст людини» [4, с.582 - 585].

Слід взуття

«При дослідженні на місці події слідів взуття з метою визначення їх придатності для ідентифікації треба бути дуже обережним, так як вирішення цього питання, як правило, можливе лише при наявності взуття з яким порівнюють сам слід.

Якщо слід взуття відобразився в повному обсязі, то варто спробувати визначити, взуттям якої ноги (правої або лівої) він міг бути залишений.

Для того, щоб бути впевненим, що з місця події вилучається слід взуття злочинця, необхідно провести його порівняльне дослідження з взуттям осіб, які могли залишити сліди не пов'язані з подією злочину.

Важливо за зовнішнім виглядом виявлених слідів взуття, малюнком підошви визначити модель взуття злочинця. З цією метою рекомендується використовувати довідкові матеріали, каталоги зі зразками взуття.

Велике розшукове значення має визначення зросту злочинця за слідами взуття на місці події. Це можна зробити, якщо визначається повна довжина сліду взуття або ширина підметкової (підборової) частини. Слід мати на увазі, що в літературі описано багато способів визначення розмірів взуття та зросту людини, однак практика показує, що вони не дають точних результатів. »

«При вивченні будови сліду взуття необхідно звертати увагу на наявні особливості, які можуть дати корисну інформацію для розшуку злочинця: наявність набійок, потертостей, дефектів низу взуття, ступінь його зношеності. У зношеному взутті по розташуванню заднього краю каблука можна судити про кут розвороту стопи: якщо кут позитивний, то зношене місце в сліді правої ноги зміщене вправо від осьової лінії, а якщо негативний – то вліво. Кут розвороту стопи можна визначити, якщо побудувати перпендикуляр до прямої, що з'єднує крайні точки зношеної частини каблука.

У слідах взуття можуть відобразитися і ознаки клишоногості людини. Наслідком її є стоптаність взуття, яка буває внутрішньою і зовнішньою. Вона відображається по всій довжині правого або лівого краю сліду взуття за рахунок відображення зсуву з платформи верху взуття.

Якщо є доріжка слідів взуття, то крім фіксації і вивчення її елементів (довжина, ширина кроку, кут розвороту стопи) визначаються особливості ходи людини. При цьому встановлюються напрямки і темп руху: при ходьбі довжина кроку 70-80 см, при уповільненому бігу – до 100 см, в слідах з'являються зрушення, а відображення підошви неповне; при швидкому бігу довжина кроку до 150 см, в слідах є зрушення і поглиблення невизначеної форми. Якщо відзначається стійка різниця в довжині кроку лівої і правої ніг або у величині кута розвороту стоп, то можна говорити про кульгавість злочинця. Човгаюча хода з волочінням однієї або обох ніг призводить до утворення специфічних динамічних слідів задньої частини взуття. Фіксується також різниця в розподілі

тиску на ліву і праву ногу: вдавнені сліди здорової ноги глибші. Велика ширина кроку спостерігається у осіб, які несуть тяжкість, моряків, літніх і огрядних людей. Уздовж доріжки слідів взуття можуть бути виявлені і сліди палки-ковіньки у вигляді округлих заглиблень. Для визначення приблизного росту людини необхідно середню довжину кроку (в см) помножити на коефіцієнт, що дорівнює 2,3» [4, с. 587 - 588].

Сліди взлому

Попереднє дослідження слідів злому проводиться для того, щоб отримати дані про механізм, обставини, умови злому, використані з цією метою знаряддя й особу злочинця. Цим дослідженням можуть бути вирішені ті ж питання, які ставляться в порядок призначення експертизи. Разом з тим, можливості такого дослідження на місці події більш широкі, так як вони охоплюють й інші сліди – речові докази, проводяться у взаємозв'язку з ними і з усіма обставинами місця події.

Найбільш повно ця обставина виявляється при встановленні механізму злому. Вирішення цього питання неможливо без вивчення слідів злому в сукупності з іншими слідами. Наприклад, дослідження слідів злому на місці події є основним джерелом виявлення негативних обставин, які свідчать про інсценування злочину. При цьому необхідно визначити напрямок дії сили, з якого боку розбите скло, звідки проводився злом, наявність умов, які полегшують злом, невідповідність проведеного руйнування перешкоди завдання проникнення в приміщення, відсутність ознак злому навісного замка в навішеному положенні.

До числа найбільш важливих завдань, що вирішуються при попередньому дослідженні слідів злому на місці події, належить визначення виду використаного знаряддя. Це необхідно для його цілеспрямованого пошуку на місці події і розкриття злочину «по гарячих слідах». Визначення видової і типової приналежності проводиться на основі встановлення виду слідів, їх форми, вимірювальних характеристик, а також наявних каталогів, довідкових посібників і спеціальних методичних рекомендацій.

Вивчення на місці події слідів злочину іноді дозволяє отримати деякі відомості про особу злочинця: його професійні навички, зріст, фізичну силу, комплекцію та ін.

«Про зріст злочинця можна судити зі слідів на вертикальній перешкоді (мова йде про сліди свердління, розпилювання і віджимання) – якщо він зламував її в найбільш зручному для себе місці. Використовувані при цьому інструменти зазвичай розташовуються на рівні грудей, і для визначення зросту злочинця необхідно середню відстань від рівня підлоги до слідів помножити на 1,28.

Комплекція злочинця іноді визначається за величиною отвору, через який вчинено проникнення в приміщення, а фізичні дані – за тими зусиллями, що прикладалися для зламування перешкоди» [4].

«Про професійні навички злочинця можна судити за тими слідами, за якими визначається застосування спеціального інструменту, а також при вивченні характеру слідів злочину. Якщо, наприклад, сліди розпилю мають рівні краї, рівномірну смугастість торцевих частин об'єкта, то можна припустити наявність стійких навичок володіння ножівкою по металу.

У деяких випадках за слідами злочину вдається встановити, що злочинець лівша. Перш за все це відноситься до слідів розрубання, але відповідні ознаки можуть бути встановлені при аналізі інших слідів злочину.

Велике значення має дослідження виявлених на місці події знарядь злочину. Це дозволяє встановити джерело походження інструменту, його особливості, спосіб виготовлення, сферу застосування, наявність характерних нашарувань мікрооб'єктів, які свідчать про місце застосування та зберігання знарядь злочину і т.д.

Якщо в якості знаряддя злочину злочинець використовував інструмент, що знаходиться на місці події, проводиться його порівняльне дослідження зі слідами злочину. При цьому зіставляються форма, розміри робочої частини інструменту, наявні на ньому мікрооб'єкти, в тому числі частки фарби. Залежно від результатів такого дослідження вирішується питання про доцільність вилучення з місця події слідів злочину» [4,с.588 - 590].

Сліди автотранспорту

При попередньому дослідженні слідів автотранспортних засобів встановлюються їх вид, марка, модель, наявні на них ушкодження, напрямок руху та інші обставини.

У разі, коли на місці події виявлено сліди коліс, за якими можна встановити вимірні характеристики ходової частини транспортного засобу (колія, база, кількість коліс), а також модель шин, проводяться відповідні вимірювання. Отримані дані використовуються для визначення конкретної моделі за довідковими таблицями.

Якщо виявлено одиночний слід колеса, то за ним визначається модель шини, а потім ті моделі автотранспортних засобів, на яких такі шини можуть встановлюватися.

«Детально вивчаються і аналізуються сліди, утворені виступаючими частинами автотранспортних засобів. Використовуючи спеціальні каталоги, за цими слідами визначають модель автомашини, а якщо в них знайдені частинки фарбуючої речовини, то можна встановити і колір кузова. З цією ж метою проводиться дослідження відокремлених часток фарби. Якщо вона багат шарова, то завдяки мікроскопічним дослідженням можна отримати додаткові важливі відомості про розшукуваний транспортний засіб.

Вивчення ушкоджень деталей автомашини, що відокремилися при зіткненні, висипанні вантажу, нашарувань в слідах контакту дозволяє зібрати відомості про вид вантажу, що перевозиться, характер пошкоджень на транспортному засобі, сфері його використання та ін.

Вивчення обставин місця події дає можливість визначити, які речовини могли залишитися на тому транспортному засобі, що зник, і це може бути ефективно використано при його розшуку.

У багатьох випадках велике значення має визначення напрямку руху автотранспортних засобів. З цією метою застосовується методика, яка докладно викладена в спеціальній літературі.

Якщо на місці ДТП виявлені шматочки скла, пластмаси від розбитих зовнішніх освітлювальних приладів, то за ними з використанням довідникових матеріалів можна встановити модель автотранспортного засобу.

При виявленні плям паливно-мастильних матеріалів (ПММ) за допомогою джерел ультрафіолетового освітлення за характером люмінесценції можна орієнтовно визначити рід (вид) рідини, що відокремилася від транспортного засобу. Якщо є можливість провести вимірювання і зафіксувати розташування плям ПММ, води щодо коліс, то можна встановити, яка частина механізму несправна.

У процесі дослідження слідів протектора визначається наявність на колесах шипів, ланцюгів проти ковзання, характер і ступінь зносу протектора, несправність ходової частини і т. д.» [4, с. 590 - 591].

Сліди вогнепальної зброї

«Проведення дослідження слідів вогнепальної зброї на місці події може спеціаліст в галузі судової балістики, якого рекомендується залучати у таких справах.

У процесі попереднього дослідження снаряда, виявленого на місці події, визначається його належність до боєприпасів, встановлюється їх вид.

За гільзами й кулями, вистрілами з нарізної зброї можна визначити її систему (модель, зразок), а також встановити її виготовлення (саморобне чи заводське). Слідами на гільзі від гладкоствольної мисливської зброї встановлюють вид снаряда (дріб, картеч, куля), номер дробу. Слідами на дробі (картечі) можна визначити заводським чи саморобним способом вона виготовлена.

Велике значення має дослідження пижів і прокладок, особливо якщо вони виготовлені саморобним способом. У цьому випадку може бути отримана важлива інформація для розшуку злочинця за почерком, видом використаного матеріалу та ін.

За слідами на перешкоді можна визначити вогнепальний характер пошкоджень, вид застосованих боєприпасів, калібр зброї, напрямок стрільби.

Дистанція пострілу може бути визначена на підставі вивчення параметрів розсіювання дробового заряду, за слідами близького пострілу, за встановленим місцем знаходження того, хто стріляв» [4, с. 592].

Дослідження мікрооб'єктів

Дослідження мікрооб'єктів на місці події включає в себе: визначення, в межах можливого, природи мікрооб'єктів; встановлення механізму їх утворення; зіставлення з порівняльними зразками матеріалів і речовин. Це дозволяє отримати наступні дані: інформацію про особу злочинця (його одяг, професію, характерні звички), спосіб і знаряддя вчинення злочину; встановити місце скоєння злочину; відібрати необхідні зразки для порівняння матеріалів, речовин або виробів і т. д.

«Попереднє дослідження мікрооб'єктів доцільно проводити в умовах пересувної криміналістичної лабораторії та залучати для цього спеціалістів відповідного профілю. Деякі види мікрооб'єктів, наприклад текстильні волокна, можуть досліджувати і спеціалісти-криміналісти. При цьому вирішується завдання визначення кольору волокон і висувається припущення про вид одягу, від якого взяті ці волокна.

Не становить великої складності діагностувати і деякі інші види мікрооб'єктів: частинки фарби, вугільного осаду, іржі, шматочки скла, металеву стружку та ін. Їх вивчення дозволяє на місці події визначити природу мікрооб'єктів, зробити висновки для розкриття злочину «по гарячих слідах». Так, за знайденим на місці ДТП шматочком лакофарбового покриття визначають колір кузова зниклого транспортного засобу.

Дослідження зовнішнього вигляду мікрооб'єктів у більшості випадків дозволяє правильно відібрати зразки для порівняльного дослідження. Наприклад, якщо при огляді трупа з ознаками самоповішення на руках виявлені мікрооб'єкти білого кольору, то відбираються зразки побілки в місці кріплення мотузки. Порівняльне лабораторне дослідження цих об'єктів дозволить перевірити версію про інсценування злочину під самогубство» [4,с. 592].

Сліди рукавичок

Дослідження цих слідів проводиться з метою правильної їх діагностики та встановлення належності до слідів рук або слідів рукавичок. Якщо зовнішній вигляд виявлених слідів нагадує сліди рук, але в них відсутні відображення ліній папілярного візерунка, то такі сліди, як правило, утворені рукавичками. Досліджувати їх з метою встановлення придатності для ідентифікації не рекомендується, так як це питання вирішується лише при порівняльному дослідженні. Як правило, необхідно вилучати всі виявлені сліди рукавичок, незалежно від їх якості.

«На місці події сліди рукавичок досліджуються з метою визначення матеріалу, використаного при їх виготовленні (тканинні, трикотажні, шкіряні, плівкові). Так, в слідах тканинних рукавичок відображається точковий рельєф строгого порядку, в трикотажних – дуги або поздовжні палички, розташовані під кутом один до одного. Залежно від малюнка (матерії) по слідах шкіряних рукавичок можна визначити вид шкіри, яка виготовляється зі шкіри овець, кіз, свиней. У слідах комбінованих рукавичок відображається структура двох видів матеріалу.

При виявленні слідів з малюнком тканинного матеріалу слід мати на увазі, що це можуть бути сліди не рукавичок, а тканини, наприклад, носової хустки. У процесі дослідження таких слідів звертають увагу на чітку локалізацію окремих слідів або наявність слідів тканини в міжпальцевих проміжках.

У слідах рукавичок можна зафіксувати ознаки, що характеризують довжину кисті і пальців, розмір долоні, і визначити приблизний зріст злочинця. У зв'язку зі складністю трасологічної експертизи слідів рукавичок важливо на місці події провести їх дослідження з метою визначення руки і пальців, якими залишені сліди. При цьому можна використовувати методику, прийняту для слідів рук.

Дослідження слідів рукавичок проводять також з метою виявлення в них текстильних волокон і визначення їх кольору» [4, с. 593 - 594].

Сліди босих ніг

«Сліди босих ніг, виявлені на місці події, досліджуються з метою встановлення наявності в них папілярного візерунка і можливості їх використання для ідентифікації. При цьому також звертають увагу на відображені в слідах шрами, мозолі, нарости, бородавки, відсутність одного або кількох пальців, інші пошкодження шкіри» [4].

«Слід також визначити, якою ногою (її ділянкою) залишені сліди.

Приблизний зріст людини можна визначити за довжиною її стопи з наступних співвідношень:

При відображенні частини підошви можна приблизно вирахувати довжину стопи, але при фрагментарних слідах, використовуючи такі залежності:

- «велика» ширина (передня частина поверхні стопи) становить 40% довжини стопи;

- «мала» ширина (п'ята) становить 27,5% довжини стопи.

При вивченні доріжки слідів босих ніг фіксуються ознаки, аналогічні слідам взуття» [4, с. 594 - 595].

Сліди рельєфу шкіри людини

«Якщо на місці події виявлено сліди тильного боку кисті, в процесі їх дослідження вимірюються розміри всієї кисті і довжина пальців, фіксуються розмір і форма нігтів, а також головок п'ясткових кісток, визначаються ступінь вираженості сухожилів, стан волосяного покриву, виявляються шрами, рубці, опіки, бородавки.

У слідах чола шляхом дослідження вдається встановити характерні особливості в розташуванні і вираженні лобових зморшок, виявляються сліди бородавок і шкірних захворювань.

При вивченні слідів губ слід звертати увагу на наявність шрамів та інших дефектів» [4, с. 595].

Сліди зубів

«У слідах зубів можуть бути виявлені ознаки, що мають важливе розшукове значення, так як вони нерідко досить характерні і їх легко використовувати при пошуку злочинця. У процесі дослідження виявлених слідів зубів звертають увагу на такі особливості, як відстань між зубами, аномалії в їх розташуванні і розмірах, відсутність зубів, наявність і розміщення протезів. Отримані результати можна схематично зобразити на малюнку зубного апарату» [4,с. 595].

Сліди вибуху

«Дослідження предметів на місці пригод, пов'язаних з вибухами, дає можливість встановити центр вибуху, визначити його вид, тип вибухового пристрою, спосіб його виготовлення. Якщо мова йде про саморобний вибуховий пристрій, то дослідження виявлених деталей може дозволити встановити його конструктивні особливості, вид корпусу, засоби підривання, детонірування, займання і т. д. Результати такого попереднього дослідження іноді дозволяють отримати дані про особу, яка могла цей пристрій виготовити.

Для визначення виду і марки вибухової речовини використовують експрес індикатори та спеціальні таблиці» [4, с. 595 - 596].

Сліди холодної зброї

Сліди холодної зброї виявляються на одязі й тілі потерпілого, на предметах меблів місця події. У процесі дослідження цих слідів вирішуються основні питання – про видову приналежність застосованої холодної зброї, про спосіб її виготовлення, характеристика, конструктивні особливості. В процесі детального вивчення слідів виявляються супутні мікрооб'єкти і визначається їх природа. Із іншого боку, необхідно досліджувати можливість потрапляння на холодну зброю мікрооб'єктів з об'єкта-слідоносія.

«При виявленні на місці події холодної зброї або предметів, які могли використовуватися для нанесення тілесних ушкоджень, їх потрібно ретельно дослідити як можливі знаряддя злочину. Від результатів цього дослідження багато в чому залежить вирішення питання про вилучення досліджуваних

об'єктів. При їх огляді виявляють сліди крові, частки органів і тканин, волосся, текстильні волокна. Проводиться також порівняльне дослідження методом зіставлення (без контакту) передбачуваного знаряддя з наявними пошкодженнями» [4, с. 596].

Сліди крові

Попереднє дослідження слідів крові на місці події полягає, перш за все, в проведенні попередніх проб на кров (реактив Воскобойнікова, пластинки гемофан та ін.). Дуже велике значення має також з'ясування механізму утворення таких слідів, що часто дозволяє усвідомити і механізм подій, що відбулися. Таке дослідження повинно проводитися на місці події, оскільки в процесі вилучення слідів крові, як правило, порушуються їх форма і топографія. Практиці відома велика кількість фактів, коли в результаті вивчення слідів крові висувалися обґрунтовані версії – і злочини розкривалися по свіжих слідах.

«За слідами крові можна визначити місце скоєння злочину, місце розташування й пози потерпілого і злочинця в момент нанесення ушкоджень, траєкторію пересування пораненого, особливості особистості злочинця, вид знаряддя злочину.

За слідами плям крові від падіння крапель можна встановити висоту розташування рани, а в деяких випадках – і зріст людини, швидкість її пересування. При дослідженні плям від бризок визначається напрямок нанесення ударів; патьоки дозволяють судити про стан предметів, тіла, про послідовність нанесення ушкоджень. При вивченні плям крові у вигляді відбитків можуть бути виявлені сліди папілярного візерунка рук або босих ніг, сліди взуття, одягу, знарядь злочину.

Велике розшукове значення мають отримані при дослідженні слідів крові дані про наявність пошкоджень на тілі злочинця, їх вигляд і локалізація» [4, с. 596 - 597].

Об'єкти ґрунтового і рослинного походження

«Візуальне (оптичне) дослідження виявлених на місці події об'єктів ґрунтового і рослинного походження іноді дозволяє висунути припущення про ділянку місцевості, звідки вони могли прийти. Це можна зробити в тих випадках, коли виявлені частинки ґрунту, рослини помітно відрізняються від виду ґрунту і рослинності місця події і мають характерні, добре виражені структурні ознаки. Результати попереднього дослідження можуть мати значення, якщо місце виявлення трупа не є місцем вбивства, а також для встановлення злочинця «по гарячих слідах». Вивчення ґрунту, рослин на місці події дозволяє отримати розшукову інформацію про можливу наявність на одязі злочинця характерних забруднень, а також правильно зробити відбір проб» [4, с. 597 - 598].

Інші сліди і речові докази

«Дослідження виявленого на місці події волосся дає можливість визначити колір і довжину волосся злочинця, встановити факт його перефарбування.

При дослідженні рукописних записів, виконаних злочинцем, складається пошукова таблиця за почерком.

Вивчення виявлених недопалків дозволяє встановити стійкі звички курця, спосіб згинання гільз цигарок, гасіння недопалків.

При вивченні слідів тварин (зокрема коня) фіксуються дані про наявність підків, довжина кроків, встановлюються особливості в будові копит, підків, у доріжці слідів.

Дослідження вузлів може дати інформацію про професію злочинця.

Цікаву розшукову інформацію можна отримати, вивчаючи виявлені на місці події сліди харчових продуктів, сліди гужового транспорту і тракторів, предмети, що є об'єктами експертизи матеріалів і речовин, гудзики, речі, що належать злочинцю, і т. д.

Дослідження предметів місця події дозволяє визначити час вчинення злочину, правильно відібрати зразки матеріалів і речовин, які можуть перебувати на злочинці тощо.

Попереднє дослідження на місці події може проводитися практично до всіх існуючих слідів і речових доказів, які є об'єктами відповідних видів експертиз. Завдання спеціалістів криміналістичних підрозділів полягає, насамперед, у тому, щоб на основі вивчення виявлених слідів (як окремо, так і в їх взаємозв'язку) отримати максимум інформації про особу злочинця. Це дозволить правоохоронним органам з найбільшою ефективністю працювати при розкритті злочинів по гарячих слідах» [4, с. 598].

4. ЗРАЗКИ ОПИСУ СЛІДІВ ТА РЕЧОВИХ ДОКАЗІВ

У ПРОТОКОЛІ ОГЛЯДУ

Опис у протоколі огляду слідів рук

«При описі виявлених слідів рук в протоколі огляду необхідно вказати:

- на якому предметі виявлено слід;
- форма і розміри предмета;
- індивідуальні ознаки предмета – позначки, номери та інші особливості;
- властивості і стан поверхні предмету – гладка, шершава, суха, волога, тверда, м'яка, чиста, запилена; структура речовини – однорідна, неоднорідна;
- вид сліду – об'ємний, поверхневий, видимий, маловидимий, невидимий;
- розміщення сліду на предметі – відстань від двох нерухомих орієнтирів;
- тип папілярного візерунку – дуговий, петльовий, завитковий;
- колір фарбованого сліду;
- розмір сліду в довжину та ширину;
- засоби, що використовувались для виявлення сліду;
- чи піддавалися сліди фарбуванню, якою речовиною і яким способом;
- чи відбувалося фотографування;

- яким способом було здійснено вилучення сліду – з предметом, з частиною предмету, копіювання на слідокопіювальну плівку та інше;

- упаковка – в який матеріал був запакований предмет, які були зроблені написи на упаковці, якою печаткою було здійснено опечатування.»

[11,с. 30-31]

Правила упаковки предметів, на яких виявлені сліди рук або передбачається їх наявність:

- поверхня предметів не повинна стосуватися матеріалу упаковки;
- матеріал упаковки повинен бути достатньо міцним, не пропускати вологу, пил;

- предмети, що знаходяться в упаковці повинні знаходитися в нерухомому стані.

Рекомендується:

- пляшки, склянки, чарки і т. д. можна помістити між двома шматками картону, а потім обв'язати всю конструкцію товстими нитками або клейкою стрічкою «Скотч»; або помістити в поліетиленову пляшку 1,5 л (2 л і т. д.), попередньо розрізавши її навпіл, потім конструкцію з'єднати назад і скріпити її за допомогою клейкої стрічки «Скотч»;

- уламки скла упаковуються аналогічним способом, але у вертикальному положенні, причому в шматках картону для стійкості, доцільно зробити невеликі наскрізні вирізи для гострих кінців уламків;

- холодна зброя, інструменти, пістолети, револьвери укладаються в ящик або міцну картонну коробку, на тонких підставках, нерухомо закріплюються в 2-3 місцях нитками або шпагатом через отвори в дні і закриваються кришкою. Зліпки упаковуються в підручні ємності, коробки, футляри і перекладаються м'яким прокладним матеріалом;

- зовнішня упаковка обв'язується і опечатується; до упаковки прикріплюється бірка, в якій вказується: що, де, коли вилучено; текст скріплюється підписом слідчого і понятих.

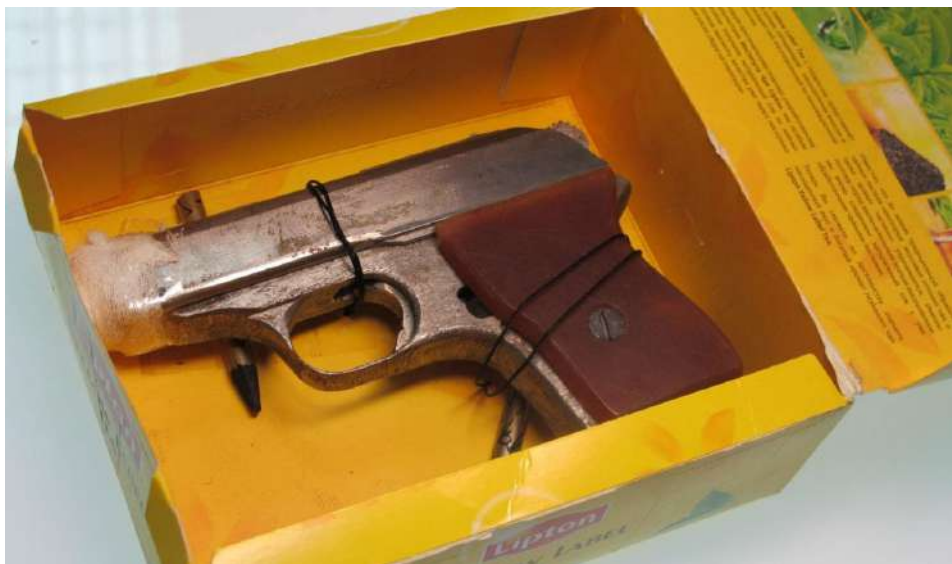
Послідовність дій при упаковуванні скляної пляшки в поліетиленову ємність

Зразок упаковування клинкової зброї

Упакування чарок, келихів

Упакування короткоствольної вогнепальної зброї

Неприйнятний варіант упакування скляної пляшки

Основні помилки, які допускаються під час виявлення слідів рук:

«- безсистемний пошук слідів рук, що призводить до безцільної трати сил, часу і технічних засобів;

- використання дактилопорошка без попередньої перевірки ефективності його роботи на даній поверхні;

- використання дактилопорошка з простроченим терміном зберігання та який втратив необхідну копіювальну здатність;

- виявлення слідів рук на металевих предметах, навіть забарвлених (лакованих, хромованих), за допомогою магнітних дактилопорошків, використовуючи не волосяну, а магнітну кисточку;

- відмова від спроб виявити сліди рук на предметах, які побували в несприятливих умовах, наприклад на пляшках, пролежали деякий час у холодній воді;

- використання для виготовлення зліпків силіконових паст, при низьких температурах без обігріву компаунда і ін.» [4].

Опис маловидимого сліду на уламку скла

«... на підвіконні знайдено уламок віконного скла, який має форму трикутника, розміром 25 х 20 х 15 (см). Товщина скла 3 мм. біля краю, довжиною 25 см., місцями є залишки фарби. На сухій, чистій поверхні скла виявлено на просвіт маловидимий, безкольоровий слід пальця. Слід розташований зі сторони, на якій знаходяться залишки фарби, біля гострого кута, на відстані 4 см. від краю, довжиною 25 см і 5 см від нахилоного краю, довжиною 20 см. Розмір сліду у довжину 25 мм, у ширину 19 мм. Папілярний візерунок відобразився виразно і відноситься до типу завиткових. Уламок скла, зі слідом пальця сфотографований і запакований в картонну коробку. На коробку наклеєна бірка з написом: «Уламок скла зі слідом пальця. Вилучено при ОМП від «14» березня 2019 року за фактом крадіжки, за адресою м. Сновськ вул. Соснова, 11»

Підписи: слідчого, спеціаліста, понятих. Коробка обклеєна липкою плівкою і опечатана печаткою «для пакетів № 5».

На пляшці: «...на прилавку вітрини знаходиться порожня пляшка, ємністю 0,5 літра, виготовлена з прозорого скла, з етикеткою « Хлібний дар».

При огляді пляшки в різних положеннях, відносно до джерела світла, на поверхні її циліндричної частини в 3 см від лівого краю етикетки і 5 см від її дна, виявлено три безбарвних сліди пальців (два на одній стороні пляшки на відстані 0,5 см один від одного і один – на протилежній). Судячи по взаємному розташуванню, вони залишені великим, вказівним і середнім пальцями правої руки.

Виявлені сліди окреслені чорним склогографом, засобами виявлення, сліди обробці не піддавалися.

Пляшка зі слідами сфотографована, нерухомо упакована в спеціальну упаковку, яка опечатана печаткою «Для довідок» районного слідчого відділу поліції, скріплена підписами понятих, слідчого, спеціаліста, з заповненням відповідних реквізитів.

На підвіконні: «... на чистій і сухій поверхні підвіконня, прямокутної форми, довжиною 1357 мм, шириною 480 мм, товщиною 50 мм, розташованому на південній стіні, при огляді в косопадаючому світлі із застосуванням лупи 2,5-кратного збільшення, виявлений поверхневий слабовидимий статичний слід пальця руки. Слід розташований біля лівого кута підвіконня, в 50 мм від найближчих його країв. Слід опрацьовано порошком окису міді за допомогою колонкової кисті. Розміри сліду: 15 x 13 мм. Папілярні лінії і особливості будови центру візерунка відобразилися чітко. Візерунок відноситься до типу петльових, ніжка петлі звернена вліво» [5].

Слід сфотографований за правилами масштабної фотозйомки і скопійований на прозору липку плівку-скотч та перенесено в таблицю, до протоколу огляду місця події, яка в свою чергу упакована до спеціального пакету «Національної поліції України № 4381994», з заповненням відповідних реквізитів».

Опис об'ємного сліду пальця

«...Крізь отвір металевих петель, які призначені для опечатування сейфа, пропущений шпагат, кінці якого закріплені на фанерній дошці розмірами 8 x 15 см, поверх шпагату знаходиться шар червоного пластиліну, у вигляді кола діаметром 3,5 см, товщиною 6 мм. На пластиліні біля самого краю, поза рамкою відбиток, поряд зі словом «опечатування» виявлено об'ємний слід пальця. Слід має розміри: довжину 12 x 0,8 мм.

Від сліду відобразилась відносно виразна верхня частина малюнку пальцевого візерунку. Тип візерунка через відсутність від сліду відображення центральної його частини встановити не вдається. Відбиток печатки і сліду пальця сфотографовані за правилами масштабної фотозйомки. Для вилучення сліду, шпагат перерізано, а дошка з пластиліном запакована у картонну коробку.

На коробку наклеєна бірка з написом: «Відбиток печатки зі слідом пальця, вилучений з місця крадіжки грошей із бухгалтерії підприємства; ТТЛ.

Вилучено при ОМП від «14» березня 2019 року. За адресою м. Сновськ вул. Соснова, 11. Підписи: слідчого, спеціаліста, понятих». Коробка обклеєна липкою стрічкою і опечатана печаткою «для довідок № 5».

Опис невидимого сліду, виявленого за допомогою запилення

«... на середині столу лежить записка: «З Нового року чекай знову». Записка написана графітним олівцем. Текст розміщено на аркуші білого паперу, розміром 195 x 280 мм. Три краї листа рівні, а один – довжиною 280 мм – нерівний, рваний. При запиленні паперу графітним порошком, в правому верхньому куті, зі сторони тексту записки, виявлено невідомий слід пальця розміром 20 x 25 мм. Тип візерунку завитковий».

Слід сфотографований за правилами масштабної фотозйомки і скопійований на прозору липку плівку-скотч та перенесено в таблицю, до протоколу огляду місця події, яка в свою чергу упакована до спеціального пакету «Національної поліції України № 4381994», з заповненням відповідних реквізитів.

Опис поверхневого сліду пальця руки

«... при обробці полірованої поверхні шафи, в спальні, порошком «Малахит», за допомогою магнітної кисті в правому верхньому куті лівих дверцят, виявлено поверхневий слід пальця руки, розташований на відстані 2 см від правого та 5 см від верхнього краю дверцят. Слід розміром 11 x 16 мм, утворений в результаті дотику, має форму витягнутого овалу, в якому відобразився папілярний візерунок нігтьової фаланги, тип візерунка петльовий» [5].

Слід сфотографований за правилами масштабної фотозйомки і скопійований на прозору липку плівку-скотч і перенесено в таблицю до протоколу огляду місця події, схематично зафіксована шафа, де вказане місце розташування вилученого сліду, яка в свою чергу упакована до спеціального пакету «Національної поліції України № 4381994», з заповненням відповідних реквізитів.

Опис слідів рукавичок

« ... при візуальному вивченні на просвіт уламків скла, що знаходяться на землі під вікном, розташованому з північного боку будівлі, на уламку розміром 15 x 21 x 18 x 36 см виявлена група з 4 маловидимих поверхневих слідів, які по зовнішньому вигляду нагадують сліди рук. Сліди розташовані вздовж сторони довжиною 21 см і знаходяться від краю на відстані 11 x 24 x 30 x 16 мм. Сліди мають овальну форму розміром 20 x 25 мм, у кожному з них відобразився малюнок, який по зовнішньому вигляду нагадує слід тканини. Малюнок складається з поздовжніх ліній шириною 2 мм, віддалених один від одного на відстані 1 мм, смуги складаються з куточків з довжиною сторони 2 мм, що утворюють малюнок у ялинку. У центрі правого сліду відобразився дефект у вигляді злиття двох ліній. Взаєморозташування слідів відповідає слідам вказівного, середнього, безіменного пальців і мізинця рукавички лівої руки» [5].

При вивченні поверхні слідів за допомогою 30-кратного портативного мікроскопа «Мікко» у них виявлені волокна сірого кольору. Сліди сфотографовані на просвіт методом масштабної фотозйомки за допомогою фотоапарата «Canon-E358».

Уламок скла зі слідами запакований в картонну коробку. На коробку наклеєна бірка з написом: «Уламок скла зі слідом рукавички. Вилучено при ОМП від «14» березня 2019 року за фактом крадіжки. За адресою м. Сновськ, вул. Соснова, 11. Підписи: слідчого, спеціаліста, понятих». Коробка обклеєна липкою плівкою і опечатана печаткою «для пакетів № 5».

Опис слідів ніг

В протокол огляду заносяться наступні дані:

Місце виявлення слідів з прив'язкою на плані

- для одиничного сліду: відстань в сантиметрах від двох нерухомих точок місця події до центру носка сліду або іншої ясно видимої частини сліду;
- для доріжки слідів: відстань від двох нерухомих точок до певної частини одиничного сліду на початку доріжки і її кінці;
- напрямок руху, довжина кроку, ширина кроку, кут розвороту стопи лівого і правого сліду;

Стосовно кожного виявленого сліду:

- поверхня-слідоносій;
- вид сліду (об'ємний, поверхневий);
- розміри сліду;
- сторонні речовини або предмети, що знаходяться на сліді;
- чи були вони вилучені перед виготовленням з нього копії;
- спосіб фіксації, вилучення, використані для цієї мети технічні засоби.
-

Зразок опису в протоколі огляду доріжки слідів взуття і одиничного сліду:

«... на вологому піску доріжки, що веде від хвіртки в паркані до будинку, виявлено поодинокий об'ємний (втиснутий) слід взуття правої ноги. Слід своїм носком спрямований від хвіртки до входних дверей будинку. Відстань по поверхні ґрунту від середини краю носка сліду до правого краю нижньої сходинки сходів, що ведуть до входних дверей будинку – 608 см, до лівого (якщо дивитися з боку хвіртки) кута будинку – 1401 см. У сліді відобразилася вся підошова частина взуття. Загальна довжина сліду 29,5 см. Підметочна і проміжна частина становить єдине ціле, довжина цієї частини 24,5 см, ширина в найширшій частині – 7 см і в самій вузькій, ближче до каблука, – 5,3 см. Носок має гостру форму. Малюнок підметки у вигляді поперечних смуг шириною по 0,5 см з проміжками між ними в 0,3 см. Каблук довжиною 5 см і шириною 5,1 см. Внутрішній край каблука увігнутий, зовнішній – овальний.

Відобразився малюнок рельєфу каблука у вигляді 9-ти кругів діаметром по 0,6 см, розташованих в один ряд по овальному зовнішньому краю.

Перед початком роботи зі слідом з нього був зроблений забір повітря, за допомогою шприца об'ємом 20 х 3см. Шприц наповнювався повітрям 20 разів з відстані 0,5-0,1 см, від дна сліду, по всій його поверхні. Повітря потім перекачувалося в банку з темного скла, об'ємом 0,5 л через лежачу на її дні, стерильну марлеву серветку. Банка закрита герметичною пластмасовою кришкою і упакована в поліетиленовий пакет, який перев'язаний і опечатаний печаткою « Для довідок . На упаковці зроблено напис: «Проба повітря, вилучена зі сліду взуття, на доріжці двору будинку 16 по вул. Сонячної селища Ліхтево ... при огляді місця події 12 травня р », підписи слідчого, спеціаліста і понятих.

Слід сфотографований за правилами масштабної детальної зйомки і з нього зроблений гіпсовий зліпок, який вилучений та упакований в картонну коробку яка перев'язана і опечатана печаткою «для довідок, Та зроблено напис: «Гіпсовий зліпок зі сліду взуття на доріжці двору будинку № 16 по вул. Сонячна сел. Ліхтево ..., вилучений при огляді місця події «12» травняр, підписи слідчого, слідчого і понятих» [5].

« ... від місця де знайдено труп, вздовж берега річки, вверху за течією на глинястому вологому ґрунті розміщені об'ємні сліди босих ніг, у вигляді доріжки. Довжина доріжки слідів біля 120 м. Сліди ведуть до кам'яного мосту, на якому розпізнати їх не можливо.

Довжина кроку лівої ноги 72-73 см, довжина кроку правої ноги – 71-72 см. Ширина кроку 18 см, кут розвороту лівої і правої ноги – 17.

Найбільш виразні сліди правої і лівої ноги. У сліді правої ноги відбилися чотири пальці (1, 3, 4, 5), плюсна частина, звід і п'ятка. Папілярні лінії у сліді не відобразились. Між 1-3 пальцями розміщений проміжок шириною 15 мм, який відповідає ширині пальця, однак відбитку 2-го пальця не містить. Розміри сліду: загальна довжина 23 см, ширина плюсневої частини 8,5 см, ширина проміжної частини 5 см, ширина п'ятки 6 см.

Слід сфотографовано за правилами масштабної фотозйомки, після чого виготовлено гіпсовий зліпок до якого прикріплена бірка з написом «Гіпсовий зліпок сліду правої босої ноги. Вилучено при ОМП від «14» березня 2019 року за фактом виявлення трупа громадянки Петрової К. Т.». Підписи: слідчого, спеціаліста, понятих». Гіпсовий зліпок запакований в картонну коробку, яка обклеєна липкою плівкою і опечатана печаткою «для пакетів № 5».

«Слід лівої ноги має ті ж розміри і аналогічну будову, в слідах лівої ноги відбилися всі п'ять пальців».

Опис поверхневого сліду взуття

«...на чистому сухому сидінні напівм'якого стільця, обтягнутого чорним шкірозамінником, знайдений поверхневий слід взуття правої ноги, носком повернутий в бік спинки. Слід утворений сіруватим порошком, який нагадує пил. На сліду дуже виразно відбилися підошва та каблук, проміжна частина не відобразилась.

Розміри сліду: загальна довжина 27 см, найбільша ширина підошви 10 см, довжина підошви 11 см, довжина каблука 8 см, ширина каблука 7,5 см. Носок прямокутний, задній край підошви прямий, передній край каблука ввігнутий.

У сліду на відстані 2 см від правого зовнішнього краю і 3 см від заднього зрізу підошви відсутня сірувата речовина, від чого у відбитку з'явився овал з нерівними краями розміром 6х3,8 см, розміщений по довжині підошви.

Уздовж заднього краю підошви, на відстані 0,5 см від нього розміщено п'ять круглих відбитків від головок цвяхів діаметром 0,3 см. лівий (перший) відбиток головки цвяха знаходиться на відстані 1,5 см від лівого внутрішнього краю, відстань між першим та другим – 1,2 см, другим та третім – 1,5 см, третім та четвертим – 1,4 см, четвертим та п'ятим – 1 см; від п'ятого відбитку до правого внутрішнього краю – 1,6 см.

У відбитку каблука виразно відобразилась підковка, розміщена в задньому краї, довжиною 6 см і шириною 2 см. У відбитку підковки розміщено три круглих сліди від голівок цвяхів діаметром 0,4 см кожний».

Слід сфотографовано за правилами масштабної фотозйомки, після чого сидіння стільця зі слідом вилучено та запаковано в картонну коробку з дотриманням необхідних мір пошкодження сліду. На коробку наклеєна бірка з написом «Сидіння стільця з поверхневим слідом взуття, вилученого з квартири громадянина М. при ОМП від «14» березня 2019 року. За адресою м. Сновськ, вул. Соснова, 11» Підписи: слідчого, спеціаліста, понятих. Коробка обклеєна липкою плівкою і опечатана печаткою «для пакетів № 5».

Опис забарвленого сліду босої ноги:

«... праворуч від трупа, на дерев'яній підлозі, виявлено кілька поверхневих слідів ніг, забарвлених речовиною червоно-бурого кольору, схожої на кров, серед яких найбільш чітко відобразився один слід правої босої ноги. Слід розташований на відстані 120 см від східної стіни кімнати, 185 см від західного краю і направлений у бік вікна. У сліді відобразилися плюснева, проміжна, п'яткова частини, а також п'ять пальців підошви стопи правої ноги. Довжина сліду – 245 мм, ширина плюсневої частини – 85 мм, ширина проміжної частини – 32 мм, ширина п'яткової частини – 48 мм. У плюсневій частині сліду відобразився папілярний візерунок» . Слід сфотографований за правилами масштабної фотозйомки і скопійований на прозору липку плівку-скотч та перенесено в таблицю до протоколу огляду місця події, яка в свою чергу упакована до спеціального пакету «Національної поліції України головного слідчого управління № 4381994» з заповненням відповідних реквізитів.

Опис доріжки слідів

«... при огляді території двору на зораному ґрунті, на городі, виявлена доріжка слідів взуття. Вона починається від рогу будинку і продовжується в північно-західному напрямку до хвіртки в огорожі. Доріжка має довжину 25 метрів і складається з об'ємних вдавнених слідів взуття, які відобразилися достатньо чітко. Поверхня слідів на момент огляду трішки зволожена. У трьох перших слідах, розташованих біля будинку, є невелика кількість речовини

білого кольору, яка в інших слідах відсутня. Речовину разом з ґрунтом зібрано в паперовий пакет і вилучено.

Елементи доріжки слідів: довжина кроку правої ноги – 65 см, довжина кроку лівої ноги – 69 см, кут розвороту стопи правої ноги – 5°, кут розвороту стопи лівої ноги – 13°, ширина положення ніг – 10 см.

Найбільш чітко відобразилися 4-й слід взуття з правої ноги і 6-й слід взуття з лівої ноги. Розмір сліду взуття з правої ноги: загальна довжина сліду – 30 см, найбільша ширина проміжної частини – 11 см, найменша ширина проміжної частини – 6 см, довжина каблука – 8 см, ширина каблука – 7,5 см, глибина сліду в області носової частини – близько 2 см, у проміжній частині – 0,5 см, каблука – 1 см. У сліді взуття з лівої ноги: глибина в області носової частини – 1 см, в проміжній частині – 0,5 см, каблука – 2 см; інші розміри ті ж, що і в сліді правої ноги.

Форма носової частини в слідах кругла, передній край каблука увігнутий, носова і проміжна частини підошви становлять одне ціле. У середній частині сліду є рельєфний малюнок, у вигляді круглих заглиблень, діаметром 1 см, глибиною до 0,3 см, розташованих рядами. У сліді каблука відобразилися чотири поперечні вдавлені лінії шириною 0,8 см, глибиною 0,2 см; відстань між ними – 0,5 см.».

Доріжка слідів сфотографована методом лінійної панорами, описані сліди правої і лівої ноги сфотографовані методом масштабної фотозйомки. З двох описаних слідів виготовлені гіпсові зліпки, до яких прикріплені бірки з написом: «Слід взуття, вилучено при ОМП від «14» березня 2019 року за фактом виявлення трупа громадянки Петрової К.Т. Підписи: слідчого, спеціаліста, понятих ». Сліди запаковано в картонну коробку, яка в свою чергу поміщена до спеціального пакету «Національної поліції України головного слідчого управління № 4381994» з заповненням відповідних реквізитів.

Опис слідів зубів у протоколі огляду

«У протоколі огляду сліди зубів повинно бути описано і вказано наступне:

- на якій речовині, предметі знайдені сліди (масло, сало, сир, віск);
- форма та розмір предмету, на якому є сліди зубів;
- властивості і стан речовини;
- вид слідів надкусу і відкусу, їх кількість;
- розміщення слідів;
- форма та розмір сліду в цілому;
- кількість слідів зубів, які відобразилися у сліді (окремо для верхньої та нижньої щелепи);
- форма розміру та взаємне розміщення слідів кожного зубу;
- характерні особливості сліду (проміжки між зубами, їх розміри, відсутність окремих зубів, форма та розмір дефектів, не правильне розміщення зубів та ін.) ;
- як проводилося фотографування;
- яким способом вилучені сліди – з предметом або його частиною, спосіб виготовлення зліпку;
- упаковка у яку запаковано слід, які зроблені написи на упаковці» [5].

При огляді місця події можуть бути знайдені сліди зубів, залишені на їжі (масло, сало, сир, шоколад, фрукти та ін.), на мундштуці цигарки, на воску та інших пластичних речовинах, а також на тілі потерпілого або злочинця. Сліди зубів за механізмом виникнення поділяються на сліди відкусу та надкусу. У слідах відкусу відображаються бокові стінки зубів у вигляді смуг з трасами, а у слідах надкусу відображається робоча поверхня зубів у вигляді поглиблень, в яких передається форма, розміри і взаємне розміщення зубів.

На тілі людини сліди зубів мають вигляд ранок, синців. У таких слідах форма і розмір зубів відображаються невиразно.

Вилучення слідів зубів

Спосіб вилучення слідів зубів залежить від речовини або предмету, на яких вони залишені. Перш за все, у всіх випадках слід повинен бути сфотографований за правилами масштабної фотозйомки. Якщо сліди залишені на маслі, салі, сиру, фруктах та інших продуктах, краще всього вилучити та саме ці продукти або відокремити частину зі слідами. При цьому необхідно застосувати заходи до збереження слідів від можливого пошкодження. Для цього масло, сир, віск рекомендується помістити в холодну воду або на лід для того, щоб уникнути їх розтавання; сир, фрукти, овочі доцільно помістити в поліетиленовий пакет, щоб усунути їх висихання.

Зі слідів зубів на продуктах та інших речовинах можуть бути також виготовлені зліпки з гіпсу, воску, полімерних мас. Створити розчин з попередньо просіяного гіпсу; в гіпсовий розчин слід додати 2% повареної солі (від ваги гіпсу). Сліди зубів виявлені на тілі трупа, в процесі судово-медичного дослідження можуть бути вирізані з шматком шкіри, який необхідно помістити у розчин формаліну. Сліди зубів на тілі живої людини можуть бути зафіксовані тільки шляхом їх фотографування за правилами масштабної фотозйомки.

Опис слідів відкусу

На шматку плавленого сиру «Тульчинка», розміром 7 x 5 x 2 см, виявлено сліди зубів у вигляді відкусу. Шматок сиру частково загорнутий у харчову фольгу, на етикетці вказано «Тульчинка » вершковий смак. Слід зубів розміщений поперек одного з країв довжиною 4 см, і являє собою навіпіл-округлене заглиблення. У сліді відобразилось 6 верхніх і 6 нижніх передніх зубів. Верхні зуби відобразились у вигляді навіпіл-округлених смуг, а нижні у вигляді плоскої смуги, в яких спостерігаються траси, які складаються з валиків і борозенок. У сліді між 2-м та 3-м лівими верхніми зубами знаходиться найбільший проміжок – 3 мм, а між 2-м та 3-м правими верхніми зубами проміжок не відобразився. Проміжки між нижніми зубами відобразились виразно – 1-1,5 мм.

Слід зубів було сфотографовано за правилами масштабної фотозйомки, а потім з нього виготовлено гіпсовий зліпок, який загорнуто у вату і поміщено у картону коробку яка в свою чергу поміщена до спеціального пакету «Національної поліції України головного слідчого управління № 4381994» з заповненням відповідних реквізитів.

Опис сліду надкусу на тілі трупа.

«... на нижній частині лівого передпліччя з внутрішнього боку на шкірі знаходяться сліди зубів у вигляді надкусу. Слід має форму неправильного овалу розміром 3,6 x 3 см. У сліді відображено 5 верхніх і 6 нижніх зубів у вигляді овальних синців бурого кольору.

Серед верхніх зубів відобразились 1-й, 2-й, 3-й ліві і 1-й, 3-й праві зуби, які розміщені за дугою. 2-й правий верхній зуб не відобразився і між 1-м і 3-м зубами проміжок – 8 мм. Серед нижніх зубів відобразились 1-й, 2-й, 3-й праві та ліві зуби. Перші нижні зуби, розміщені на одній прямій смузі, а 2-й, 3-й розміщені у вигляді сходів, які піднімаються та частково заходять один за одного. Слід зубів було сфотографовано за правилами масштабної фотозйомки».

«... на ділянці паперового фільтра недопаленої сигарети, з написом по колу «Столичні », спостерігаються сліди зубів у вигляді невеликих заглиблень, що частково перекривають один одного. Серед наявних слідів один слід зуба відобразився більш чітко. Цей слід має форму чотирикутника розміром 4x2 мм, два кута якого звернені до кінця мундштука (трубки). Протилежні кути зуба закруглені. У середній частині сліду спостерігається незначне овальне піднесення.» [5]. Недопалок поміщений в пробірку, яка закрита ватним тампоном. Пробірка упакована в картонну коробку. яка в свою чергу поміщена до спеціального пакету «Національної поліції України головного слідчого управління № 4381994» з заповненням відповідних реквізитів

Опис слідів крові в протоколі огляду

При описі слідів крові в протоколі (стосовно кожного сліду) необхідно вказати наступне:

- час, місце розташування і характер предмета-слідоносія. Якщо плями крові є на речах потерпілого або підозрюваного, відзначаються і інші обставини, наприклад стан таких речей (мокрі, сухі, забруднені);

- метод виявлення з докладним описом використаних для цієї мети науково-технічних засобів.

Характеристика сліду:

- фізичний стан: щільність, сухі, сухі по колу, вологі в центрі, зовсім вологі;

- приблизний розмір: два розміри або діаметр кожного сліду, бажано з використанням вимірювальної фотозйомки;

- форма: у вигляді крапель (поодинокі, множинні); калюжа, потік, пляма (округле, витягнуте, монетоподібне з гладкими, зубчатими краями); бризки, помарки і ін .;

- колір: яскраво-червоний (зберігається кілька хвилин, потім змінюється); червоно-бурий і бурий (залишається до трьох днів); коричневий (через місяць); сірий (через два місяці); чорний (більше двох місяців); зелений (при загниванні). На забарвлення плями впливає не тільки час, але і температура навколишнього середовища, сонячне світло (ультрафіолетове випромінювання);

Опис слідів крові в протоколі огляду:

«... на столі лежить саморобний ніж, ручка пласка, виготовлена з оргскла, довжина клинка 16 см, ширина – 1,7-1,8 біля основи – 2,5 см, товщина обушка 0,1 см. На поверхні ножа є численні плями і помарки буро-червоного кольору, схожі на кров.

Найбільше число плям зосереджено біля леза, де на поверхні деяких видно червона блискуча скоринка. На рукоятці, біля основи, вдається розрізнити кілька точкових буро-червоних плям» [5]. Ніж зафіксовано на картоні і поміщено в коробку, яка в свою чергу поміщена до спеціального пакету «Національної поліції України головного слідчого управління № 4381994» з заповненням відповідних реквізитів.

«...на дверях і на підлозі, біля ніг трупа, буро-червоні, сухі і вологі плями, схожі на кров, різного розміру і форми. Плями на дверях розташовані в 120 см від підлоги, займають площу 25x15 см і мають вигляд потьоку з булавовидним потовщенням зверху. На підлозі плями розташовані на площі 30x15 см, представлені округлими і овальними дрібними ділянками. Більші плями (діаметром до 0,8 см) мають зазубрені краї.

Сліди, виявлені на дверях і на підлозі, сфотографовано методом масштабної фотозйомки. Зразки для дослідження шляхом зіскрібка вилучені в пробірку № 1 (зі слідів на дверях), в пробірку № 2 (зіскріб з поверхні дверей), в пробірку № 3 (зразки зі слідів на підлозі), пробірку № 4 (зіскріб з поверхні підлоги)» [5]. Пробірки упаковані в коробку і яка в свою чергу поміщена до спеціального пакету «Національної поліції України головного слідчого управління № 4381994» з заповненням відповідних реквізитів.

« ... при огляді уламків розбитого скла, розташованих на землі під вікном, встановлено, що на декількох з них є плями червоно-бурого кольору, схожі на кров. На уламку трикутної форми розміром 35 x 48 x 57 мм, приблизно по центру розташована пляма круглої форми діаметром 16 мм із зубцями по краях. На уламку скла, що має форму трапеції розміром 25 x 40 x 25 x 60 мм, на нижній частині є мазок дугоподібної форми довжиною 20 мм і шириною 8 мм, а на верхній частині - слід пальця руки овальної форми розміром 12 x 15 мм, забарвлений речовиною червоно-бурого кольору, схожою на кров. У сліді відобразився дугоподібний візерунок. На стіні, під вікном, на висоті 80 см від землі і 2,2 м від правого кута будинку, є потік червоно-бурого кольору довжиною 2,5 см, шириною 3 мм. схожий на кров. Сліди виявлені на склі та стіні, сфотографовані методом масштабної фотозйомки. Два уламки з плямами, схожими на кров, упаковані у картонні коробки. Зі стіни зроблені зіскрібки плями, а з чистої поверхні стінки-зіскрібки ,в якості контрольного зразка та поміщені в пробірки. Пробірки упаковано в коробку .Коробки поміщена до спеціального пакету «Національної поліції України головного слідчого управління № 4381994» з заповненням відповідних реквізитів».

Опис слідів знарядь злому та інструментів

При виявленні на місці події знарядь злому і інструментів у протоколі огляду слід вказати наступне:

- місце виявлення і розміщення предмету (орієнтир по відношенню до двох нерухомих об'єктів);
- назва знаряддя та інструменту;
- матеріал, з якого вони виготовлені (метал, деревина і ін.), колір та інші якості матеріалів;
- форму і розмір предмету;
- наявність заводських клейм, штампів, позначень;
- індивідуальні особливості, тріщини, подряпини, мітки;

Опис слідів знарядь злому

«...двері в квартиру № 35 знаходяться у відкритому стані. На передній частині дерев'яних дверей, пофарбованої коричневою масляною фарбою, з зовнішньої сторони на висоті 106 см і на відстані 2 см від бокового краю дверей розташований вдавлений слід трикутної форми зі сторонами 20 х 22 х 14 мм. Більш гострий кут сліду вдавлений на глибину 5 мм і звернений до низу дверей. Дно сліду гладке, злегка покрите буруватою речовиною, що нагадує іржу. По краю боку сліду довжиною 22 мм є виступ розміром 1,5 мм, віддалений від лівого краю сліду на 12 мм. Слід сфотографований за правилами масштабної фотозйомки, він відділений від частини дверей шляхом вирізання і упакований в картонну коробку» [5, с.361]. Коробки поміщена до спеціального пакету «Національної поліції України головного слідчого управління № 4381994» з заповненням відповідних реквізитів.

Опис відмички

«... на підлозі прихожої, з права від дверей, які ведуть в кімнату, якщо дивитися на двері зі сторони прихожої, на відстані 30 см від стіни, де розміщені двері і 50 см від південної стіни знайдено відмичку, яка являє собою металевий стержень круглого січення діаметром 6 мм. Один кінець відмички згорнутий у вигляді круглої петлі діаметром 5 см, другий кінець розплющений і загнутий

під кутом 60 градусів. Загальна довжина відмички 15 см. Довжина загнутої частини 15 мм, найбільша ширина розплющеного кінця 9 мм. На зрізі розплющеного кінця обох бокових поверхностей розміщені 4 дрібні блискучі подряпини. В окремих місцях на поверхні відмички знаходяться сліди корозії металу. Слідів рук на ній не виявлено.

Відмичка сфотографована за правилами масштабної фотозйомки, упакована в картонну коробку, Коробки поміщена до спеціального пакету «Національної поліції України головного слідчого управління № 4381994» з заповненням відповідних реквізитів».

Опис ломика

«... у траві на відстані 3 м від східної стіни магазину і 5 м від дерева виявлено ломик, який являє собою металевий стержень круглої форми діаметром 3 см, довжиною 52 см. Поверхня ломика покрита нальотом іржі буруватого кольору, слідів рук на ньому не виявлено. Один кінець ломика загострено у вигляді чотирьохгранної піраміди. Довжина загнутої частини 6 см. Другий кінець розплющений та загнутий під кутом 40 градусів та роздвоєний. Довжина загнутої частини 5 см, ширина розплющеного кінця 4 см, ширина прорізі 6 мм, довжина прорізі 2,5 см. Загострений кінець ломика трішки загнутий, довжина загнутої частини 5 мм. На боковій грані ломика, у місці згину його загостреного кінця, знаходиться пляма неправильної форми коричневого кольору, яка нагадує засохлу масляну фарбу. Розмір плями 3 x 7 мм. Ломик сфотографований за правилами масштабної фотозйомки, прикріплена бирка з написом « Об'єкт : ломик, вилучений при ОМП від «14» березня 2019 року по вул. Соснова, 56, м. Чернігів за фактом крадіжки з магазину «Взуття». Підписи: слідчого, понятих, спеціаліста».

Опис сокири

« ... на підлозі на відстані 1,7 м від північної стіни, 1,2 м від східної стіни і 50 см від голови трупу, на правій стороні, лежить сокира, звернута до північно-східного куту кімнати. Слідів рук на сокирі не виявлено. Розмір сокири: довжина сокирища 55 см, довжина обуху 6,5 см, ширина обуху 3 см,

довжина леза 14,5 см, відстань від леза до обуху 19,5 см, довжина отвору головки 6,5 см, ширина отвору головки 3,5 см. На лівій стороні сокири знаходиться кругле заводське клеймо діаметром 2,5 см з нерозбірливим позначенням. В головку сокирища вбито металевий клин шириною 5 см, товщиною 9 см. Сокирище гладке, стандартної форми, без тріщин, щербин або інших особливостей. На сокирищі, обуху і бокових поверхнях сокири знаходяться багато різних плям, які засохли. На обуху сокири, знайдені три волосини довжиною 11,15,7 см, забруднені невідомою речовиною. Волосся вилучено і поміщено в пробірку і упакована в спеціальний пакет «Національної поліції України № 4381994», з заповненням відповідних реквізитів.

Сокира сфотографована за правилами масштабної фотозйомки, загорнута у лист паперу, обклеєна липкою плівкою і опечатана печаткою «для пакетів №5» прикріплена бирка з написом «Об'єкт: сокира, вилучена при ОМП від 14 березня 2019 року по вул. Соснова, 56, м. Чернігів за фактом вбивства громадянина М.. Підписи: слідчого, понятих, спеціаліста».

Опис викрутки

«... на землі під вікном на відстані 70 см від стіни та 2 м від східного кута, лежить металева викрутка довжиною 20 см. Слідів рук на ній не виявлено. Один кінець викрутки є рукояткою, яка складається з двох дерев'яних пластинок овальної форми розміром 8 x 2,5 см, закріплених до викрутки за допомогою двох металевих заклепок. На одній із дерев'яних пластинок вирізана буква «Н».

Другий, робочий, кінець викрутки має форму загостреної лопатки, її довжина 2 см, ширина леза 7 мм. На ший викрутки відштамповано слово «Латунь», і число «200». На одній із сторін загостреного кінця, де відштамповано слово «Латунь» знаходяться частки сторонньої рідини жовтого кольору, які прилипли до поверхні викрутки, ця рідина вилучена на ватний тампон, попередньо змочений водою, упакований в поліетиленовий пакет з замком та упаковано до спеціального пакету «Національної поліції України

головного слідчого управління № 4381994» з заповненням відповідних реквізитів».

Викрутка сфотографована за правилами масштабної фотозйомки, загорнута у лист паперу, обклеєна липкою плівкою і опечатана печаткою «для пакетів № 5» прикріплена бирка з написом «Об'єкт : викрутка, вилучена при ОМП від «14» березня 2019 року по вул. Соснова, 56 м. Чернігів за фактом крадіжки. Підписи: слідчого, понятих, спеціаліста».

Опис замка

«... на підлозі, на відстані 40 см від північної стіни і 80 см від дверей лежить навісний замок з циліндровим механізмом. Замок суцільнометалевий, прямокутної форми, розміром 30 x 110 x 28 мм, пофарбований у сірий колір. На одній зі сторін корпусу є фабричне клеймо з літерами «ХТЗ». Дужка замка кругла діаметром 10 мм знаходиться у відкритому положенні. На внутрішній поверхні дужки, на ділянці від вирізу для ригеля до зрізу кінці дужки видно дві паралельно розташовані один до одного подряпини звивистої форми з металевим блиском. З внутрішньої сторони дужки замка у верхній її частині є нашарування чорної речовини, схожої на вугільний пил. Замок сфотографовано за правилами масштабної фотозйомки, упакований в картонну коробку, на коробку наклеєна бирка з написом «Об'єкт: замок, вилучений при ОМП від «14» березня 2018 року за адресою м. Сновськ, вул. Соснова 11, за фактом крадіжки з квартири. Підписи: слідчого, понятих, спеціаліста». Коробка обклеєна липкою плівкою і опечатана печаткою «для пакетів № 5».

Опис слідів транспортних засобів

Сліди транспортних засобів за механізмом створення можна поділити на динамічні та статичні, на об'ємні та поверхневі.

Поверхневі сліди фотографуються за правилами масштабної зйомки; іноді вдається вилучити предмет зі слідом (наприклад, якщо є слід протектора на одязі потерпілого). Об'ємні сліди вилучаються шляхом виготовлення гіпсових зліпків. В протоколі огляду при описі слідів транспортних засобів повинна бути вказано наступне:

- поверхня на якій виявлені сліди: асфальт, сніг, ґрунт – глиняний, піщаний, чорнозем;
- стан поверхні: суха, мокра, гладка, нерівна;
- вид слідів: динамічні або статичні, об'ємні або поверхневі;
- місце розміщення слідів (на прямій або повороті), протяжність цих слідів;
- кількість доріжок слідів та їх відносне розміщення;
- ширина кожної доріжки;
- ширина колії передніх та задніх коліс;
- у слідах пневматичних шин рельєфний малюнок протектора – ромби, квадрати, прямокутники, їх поєднання: «ялинка», шахове розміщення;
- місце розміщення, форма та розміри особливостей поверхні коліс або шин (дефекти, результати ремонту);
- проміжок між двома відбитками однієї і тієї ж особливості, дозволяють обчислити довжину окружності коліс або шин;
- довжина сліду гальмування;
- ознаки, які вказують на напрямок руху;
- чи відбувалося фотографування, чи складались схеми, плани;
- спосіб вилучення слідів;

Опис об'ємних слідів коліс автомобіля

«... у 25 м від стовпа в напрямку с. К. на правому узбіччі шосе, на глинястому ґрунті виявлені об'ємні сліди шин. Сліди відходять від дороги під кутом 25°, потім йдуть паралельно асфальту і виходять на асфальт під кутом 15° на відстані 47 м від стовпа. Зовнішній слід знаходиться від краю асфальту в найбільш віддаленій частині на 2,2 м і від кювету – на 50 см. Загальна кількість слідів на ділянках узбіччя, що дотикаються до асфальту на початку і наприкінці слідів – 4.

Ширина бігової доріжки кожного сліду виміряна на декількох ділянках, складає 145 мм, найбільша глибина об'ємних слідів – 90 мм. Ширина колії транспортного засобу однакова для передніх і задніх коліс і дорівнює 1440 мм.

База транспортного засобу, виміряна на ділянці з найбільшою кривизною слідів, становить 2400 мм.

У всіх слідах відобразилися малюнки протекторів шин, що складаються з стрілоподібних елементів, розташованих по осі, шириною 20 мм і довжиною 30 мм з пов'язаними з ним під кутом 45° двома паралелограмами з розмірами 36 х 24 мм і 30 х 36 мм. При детальному огляді в сліді лівого заднього колеса (напрямок руху автомобіля – у бік с. К.) виявлена особливість розміром 10 х 15 мм у вигляді опуклості, що повторюється в сліді через кожні 240,5 см. Дно слідів на глинистому ґрунті має пілкоподібну будову, причому пологі сторони ділянок ґранту звернені у бік с. К. Сліди коліс сфотографовані масштабним способом методом лінійної панорами. З слідів виготовлені схематичні замальовки в масштабі 1:1; зі сліду лівого заднього колеса з наявною особливістю виготовлений гіпсовий зліпок довжиною 45 см. «Об'єкт : слід транспортного засобу, вилучений при ОМП від «14» березня 2019 року за адресою с. К, за фактом ДТП, підписи : слідчого , понятих, спеціаліста».

У тому місці, де сліди коліс лівої сторони транспортного засобу виходять з асфальту на узбіччя, на відстані 40 см від краю асфальту, на ґрунті є уламки скла різних розмірів і неправильної форми; найбільші з них (5 х 6 см і 4 х 2,5 см) мають рельєфні малюнки, які нагадують рельєф розсіювача фари. На відстані 1,5 х 2,5 м від цих уламків розташовані дрібні уламки скла, вдавнені колесом у ґрунт. Серед основної маси уламків скла виявлений шматок лакофарбового покриття розміром 1,2 х 1,8 см. Покриття багат шарове, одна сторона фрагмента ЛКП має зелений колір, інша – коричневий» [4, с.409].

Уламки скла і частки ЛКП сфотографовані, упаковані в пакети «Національної поліції України № 4381994, 4381995» з заповненням відповідних реквізитів.

Зразок опису мікрооб'єктів у протоколі огляду

« ... при огляді двору будинку біля паркану, в траві, в 3,5 м від хвіртки і в 0,5 м від паркану виявлений ломик, який має такі розміри: довжина – 50 см, діаметр – 2,5 см, ширина плоскої робочої частини – 3 см. Ломик покритий

іржею, злегка зволожений. При огляді ломика за допомогою 4-кратної лупи на його робочій частині виявлена частинка білого кольору овальної форми розміром приблизно 0,5 x 1 мм, розташована в 2 см від торця і приблизно в центрі по відношенню до бічних сторін ломика. Весь ломик і його робоча частина сфотографовані масштабним способом фотозйомки фотоапаратом «Canon-E358».

Щоб уникнути втрати мікрооб'єктів, а саме частки речовини білого кольору, робоча частина ломика упакована в поліетиленовий пакет, краї щільно прив'язані ниткою до ломика. Ломик упакований в поліетиленову плівку, поміщений у коробку у фіксованому положенні» [4,с.493].

Коробки поміщена до спеціального пакету «Національної поліції України головного слідчого управління № 4381994» з заповненням відповідних реквізитів».

Зразок опису слідів запаху людини в протоколі огляду

Виявити запахові сліди і предмети-запахоносії, в ряді випадків, допомагають пояснення до того, що трапилося, очевидців, власників і сусідів квартири, адміністрації офісів, службових приміщень і т.д.

«Запахові проби при огляді приміщень в першу чергу вилучають із загублених, кинутих, захованих предметів (особисті речі, знаряддя злочину, викрадені предмети), звертаючи увагу на місця:

- проникнення і відходу злочинців (коридор, сходові клітки, і т.д.);
- перед дверима і під вікнами, зовні і всередині приміщення;
- можливої боротьби;
- зберігання викрадених цінностей;
- призначені для сидіння;
- у електричних щитів, у сейфів;
- можливого укриття викраденого (горище, підвал, пожежний шафа).

У цих місцях звертають особливу увагу на можливі сліди крові і на сторонні предмети» [5].

«... при огляді входних дверей в квартиру встановлено, що виходячи з наявних слідів злому і характеру пошкоджень, можна припустити наявність запахових слідів на ручці дверей. Ручка дерев'яна, з гладкою поверхнею, розташована на висоті 90 см від підлоги, з зовнішнього боку. З метою вилучення з ручки запахового сліду, її обернули білою байковою серветкою розміром 15 x 15 см, потім шаром фольги. Через 30 хвилин серветку перенесли в скляну банку ємністю 0,5 літра, щільно закрили кришкою, яку опечатали (заклеїли) липкою стрічкою. Наклеєно на банку етикетку з написом: «Запах, вилучено «20» грудня 2020 року з ручки входних дверей в квартиру при огляді місця події за фактом крадіжки у громадянки: К., за адресою ... Термін контакту абсорбенту зі слідом – 30 хвилин».

Зразок опису слідів ґрунту в протоколі огляду

«... при огляді спальні, на підвіконні, виявлені шматочки ґрунту овальної форми розміром – 5 x 3 см, розташованому в 15 см від рами і 35 см від правого укусу віконного отвору. Поруч з рамою, на відстані 60 см від правого укусу, лежить шматок ґрунту, що має приблизні розміри 0,8 x 3 x 4 см. Ґрунт темно-сірого кольору, з вмістом у вигляді часток білого кольору і частин рослин. Ґрунт сухий. На одній стороні відобразився рельєфний малюнок у вигляді 5 паралельних ліній шириною 2 мм і висотою 1 мм, які знаходяться один від одного на відстані 4 мм. Виявлені частки ґрунту сфотографовані масштабним способом, фотоапаратом «Canon-E358». Шматок ґрунту упакований в картонну коробку з ватою. Дрібні частки ґрунту пензликом зібрані в паперовий пакет і вилучені з місця події. Вилучено також зразки ґрунту, що відібрані в саду під зазначеним вікном, а також біля паркану, де виявлені сліди взуття. Зразки упаковані в паперові пакети «№ 1» і «№ 2» [4, с.558 - 559].

на яких зроблені пояснювальні написи та поміщені до спеціального пакету «Національної поліції України головного слідчого управління № 4381994» з заповненням відповідних реквізитів».

5. ОПИС ХОЛОДНОЇ ТА ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

При огляді холодної зброї у протоколі огляду треба вказати:

- місце виявлення;
- назва;
- матеріал, його властивості (колір, вага,);
- форма та розмір;
- наявність і розміщення міток, клейм, штампів;
- індивідуальні властивості, вибоїни, вм'ятини, відсутність частин;
- наявність сторонніх речовин;
- наявність і розміщення слідів рук;
- чи проводилось фотографування;
- як запаковано вилучений предмет, які надписи зроблені на упаковці.

Орієнтовні записи у протоколі

Опис фінського ножа

«... у траві скверу, який знаходиться навпроти будинку № 73 по вул. Праці, на відстані 2,1 м від тротуару і 1,7 м від проїзду , який проходить між будинками № 73 і 71, виявлено фінський ніж. Його розміри: загальна довжина 22 см, довжина клинка 13 см, ширина клинка 2,5 см, товщина обуху 3 мм. Має двобічну заточку довжиною 12 см і шириною 1 см, яка створює лезо. Лезо на передньому кінці трішки направлено догори. Обух клинка на передньому кінці переходить у ввігнутий скіс довжиною 3 см, який спільно з лезом створює гострість ножа. Вздовж обох сторін клинка складається з металевого кільця шириною 8 мм, дерев'яної ручки довжиною 7 см.

Поверхня ножа покрита краплями роси. Слідів пальців рук на ньому не виявлено. Ніж сфотографовано за правилами масштабної зйомки, загорнуто в папір, упакована до спеціального пакету «Національної поліції України № 4381994», з заповненням відповідних реквізитів.

«... на столі лежить ніж невстановленого виробництва, ручка овальної форми, виготовлена з оргскла, довжина клинка 16 см, ширина – 1,7-1,8 біля

основи – 2,5 см, товщина обуха 0,1 см. На поверхні ножа є численні плями і помарки буро-червоного кольору, схожі на кров.

Найбільше число плям зосереджено біля леза, де на поверхні деяких помітна червона блискуча скоринка. На рукоятці біля основи вдається розрізнити кілька точкових буро-червоних плям. Ніж зафіксовано, поміщено в коробку та упакована до спеціального пакету «Національної поліції України № 4381994», з заповненням відповідних реквізитів».

Опис кинджалу

«... в під'їзді буд. № 15 по вул. Грибоєдова, на відстані 80 см від входних дверей і 15 см від східної стіни, на підлозі лежить кустарний ніж типу кинджалу. Ніж має такі розміри: загальна довжина 21 см, довжина клинка 15,5 см, найбільша ширина клинка 2,3 см. Клинок виготовлено з металу сірого кольору, на якому знаходиться багато дрібних подряпин, що розміщені хаотично. Лезо клинка має двосторонню заточку.

Рукоятка ножа складається з кольорових (червоних, чорних, зелених, безколоврових) пластмасових пластинок.

Між клинком та рукояткою закріплено упор – застерігач з металу жовтого кольору, який має форму овалу. Довжина упору 5,5 см, ширина 1,6 см, товщина 2 мм. На одному з лез клинка на відстані 2,5 см від упору застерігача знаходиться вибоїна напівкруглої форми глибиною 2 мм, шириною 3 мм. На

передньому кінці клинку, з обох його сторін, знаходяться буруваті плями, за зовнішнім виглядом нагадують кров, яка засохла. Слідів рук на ножі не виявлено. Ніж сфотографовано за правилами масштабної зйомки, Ніж зафіксовано, поміщено в коробку та упакована до спеціального пакету «Національної поліції України № 4381994», з заповненням відповідних реквізитів. »

Фрагмент протоколу огляду холодної зброї (ножа)

«...предмет загальною довжиною складається з клинка, упору та рукоятки. Клинок виготовлений з металу сріблясто-білого кольору, однолезовий, має двосторонню заточку. Вістря клинка утворюється плавним закругленням леза до увігнутого скосу обуха. На обусі наявні 18 пилоподібних виступів висотою 5 мм та загальною довжиною 98 мм. Скіс обуха довжиною 60 мм має двосторонню заточку. З обох сторін клинка є доли шириною 4 мм і довжиною 109,4 мм. Загальна довжина клинка 172 мм, максимальна ширина – 37,3, максимальна товщина клинка – 5,2 мм.

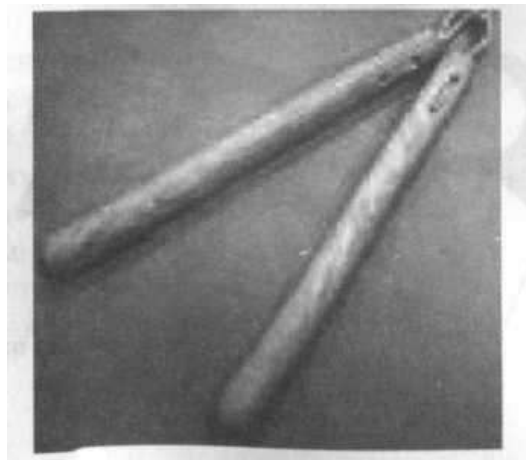
Рукоятка предмета площата, складається з двох плашок, виготовлених із полімерного матеріалу світло-коричневого і жовтого кольору, які за допомогою стопорного кільця прикріплені до хвостового клинка. Стопорне кільце прикріплено до хвостовика клинка. Стопорне кільце, наконечник і упор, виготовлені з металу сріблястого кольору. Стопорне кільце шириною – 17,4 мм по діаметру має три видавлені смуги – шириною 1 мм, розташовані на відстані 1,7 мм одна від одної. Стопорне кільце і упор у двох місцях припаяні один до одного. Упор невизначеної форми максимальної ширини 27,3 мм, мінімальної ширини – 8,4 мм, товщиною – 2 мм. Нижня частина упора зігнута в бік рукоятки. Наконечник невизначеної форми максимальним діаметром – 4,5 мм. В нижній частині рукоятки мають три під пальцевих вирізи. Максимальні розміри рукоятки: довжина – 124 мм, найбільша ширина – 36,5 мм, товщина – 26 мм. Характер з'єднання клинка та рукоятки – всадний...» [6, с.82 - 83].

Фрагмент огляду холодної зброї (нунчаки)

«... у кімнаті на столі, під газетою лежить предмет, схожий на холодну зброю ударно-роздробляючої дії – нунчаки. Предмет складається із двох ударників – рукояток, скріплених між собою мотузкою. Ударники-рукоятки циліндричної форми, виготовлені з текстоліту білого кольору. Перша рукоятка-ударник довжиною 28,7 см, діаметром 1,8 см, має невелику продовговату вм'ятину, розміщену на відстані від нижнього краю рукоятки-ударника на 12 см. Друга рукоятка-ударник довжиною 28,3 см, діаметром 1,8 см, знизу розміщені 7 дірок діаметром 0,3 см, і глибиною 0,9 см.

Рукоятки з'єднані подвійною шкіряною мотузкою довжиною 10 см, яка протягнута через подвійні отвори на рукоятках. При детальному огляді слідів не виявлено. Вага предмета 853 гр. [6,с. 83].

Предмет сфотографовано методом масштабної фотозйомки, упаковано до спеціального пакету «Національної поліції України № 4381994», з заповненням відповідних реквізитів. »

« ... у ході огляду підвір'я біля огорожі з лівої сторони на відстані 212 см від телеграфного стовпа та 480 см від входних дверей було виявлено кастет темно-сірого кольору, виготовленого із металу схожого на свинець, саморобного виробництва.

Розміри кастету: довжина остову 10 см, ширина у найширшій частині 6 см, товщина 7 см, вага 700 гр, тут же розміщено упор у формі прямокутника, ширина якого 1,5 см і довжина 2,5 см. У кастеті наявні чотири отвори для пальців, 1 – діаметром 2,5 см, 2 – діаметром 2,4 см, 3 – діаметром 2,3 см, 4 –

діаметром 2 см. Над кожним отвором розміщено по одному шипу у вигляді трикутників із загостреними вершинами.

При огляді виявлено, що одна сторона кастету має гладеньку поверхню, а інша шершаву поверхню на цій же стороні знаходиться два заглиблення: 1 – глибиною 0,4 см і діаметром 0,7 см, 2 – глибиною 0,3 см і діаметром 0,5 см, обидва заглиблення мають форму кола» [8,с. 83].

Предмет сфотографовано методом масштабної фотозйомки, упаковано до спеціального пакету «Національної поліції України № 4381994», з заповненням відповідних реквізитів».

Фрагмент протоколу огляду вогнепальної зброї

При огляді вогнепальної зброї в протоколі фіксується наступне:

- вид зброї (пістолет, автомат, гвинтівка, мисливська рушниця і т. д.);
- система, модель, калібр зброї;
- зовнішні дефекти (вм'ятини, тріщини, погнутості, відколи і т. д.);
- ознаки ремонту зброї;
- сліди (папілярних візерунків, крові, волосся, мозкової речовини, кісткових осколків, кіптяви та інших речовин на поверхні зброї);
- положення курка (спущений, на бойовому або запобіжному взводі);
- різного роду позначення (найменування, номер, рік випуску, завод чи фірма-виробник, ініціали власника, дарчий напис і т. д.);
- наявність (відсутність) патрона в патроннику;
- наявність (відсутність) патронів в магазині (при наявності останніх необхідно вказати їх кількість);
- маркувальні позначення;
- ознаки осічок на патронах;
- кількість і напрям нарізів у каналі ствола;
- стан каналу ствола (наявність мастила, іржі, порохового нагару, незгорілих порошинок, сторонніх часток і т. д.);
- наявність запаху горілого пороху.

Приклад опису вогнепальної зброї:

«...на підлозі кімнати виявлений пістолет системи Макарова («ПМ»). Пістолет лежить на лівому боці. Відстань від дульного зрізу до найближчого кута палітурки дверей 2 м 75 см, до найближчого кута підвіконня 3 м 34 см. Відстань до цих орієнтирів від заднього кута рукоятки пістолета відповідно 2 м 90 см і 3 м 49 см. Осьова лінія каналу ствола спрямована до центральної частини вікна. З огляду на положення курка пістолет знаходиться на бойовому взводі. З пістолета витягнутий магазин з п'ятьма бойовими патронами калібру 9 мм. З патронника пістолета вилучено бойовий патрон калібру 9 мм. На всіх патронах є маркувальні позначення. Відбитків пальців на гладких частинах пістолета і магазину не виявлено. На пістолеті є маркувальні позначення «...» і № Н938784. У каналі ствола спостерігається нагар. З каналу ствола відчувається запах згорілого пороху.

Між затвірною засувкою і кожух-затвором застрягла нитка синього кольору довжиною 30 мм. Нитка вилучена і поміщена в окрему пробірку. На рифленій частині курка є шматочки фарби коричневого кольору та дрібні частинки деревини, які з вигляду нагадують фарбу і матеріал підлоги кімнати. Частинки фарби і деревини упаковані в пробірку, окремо упаковані зразки, взяті з ділянки підлоги, на якій знаходився пістолет.

Дуло пістолета обв'язане білим папером. Пістолет поміщений у поліетиленовий пакет, загорнутий у цупкий папір. Магазин і патрони загорнуті в окремі аркуші паперу. Всі речові докази поміщені в картонну коробку, упаковано до спеціального пакету «Національної поліції України № 4381994», з заповненням відповідних реквізитів» [8].

«... на купі сміття по вул. Садовій, у м. Херсоні виявлено пістолет системи «ТТ». Відстань від дульного зрізу пістолета до електричного стовпа № 345 – 163 см, до північного кута будинку № 5 – 32 см. Пістолет лежить на правому боці, дульний зріз ствола направлений на захід. Затвор пістолета розташований у крайньому задньому положенні, курок на бойовому взводі. Калібр пістолета 7,62 мм, довжина 172 мм, на лівому боці затвору номер «№ 4689». У патроннику та

магазині на момент огляду патрони відсутні. Пістолет виготовлений з металу чорного кольору. Поверхня пістолета покрита корозією у вигляді плям коричневого кольору різної форми та розмірів. Рукоятка з пластику коричневого кольору. У каналі ствола виявлено пороховий нагар, відчувається запах згорілого пороху. На ствол пістолета одягнутий ковпачок з білого паперу. При подальшому детальному огляді інших слідів не виявлено. Пістолет та вилучений з нього магазин упаковано до спеціального пакету «Національної поліції України № 4381994», з заповненням відповідних реквізитів».

«... на дерев'яній підлозі кімнати виявлено револьвер системи «Наган». Відстань від дульного зрізу ствола револьверу до північно-східної стіни 163 см, до стіни з вікном – 319 см. Револьвер лежить на правому боці, дульний зріз ствола направлений у бік вікна. Патрони у барабані відсутні, курок на бойовому взводі. Калібр револьвера – 7,62 мм, на лівому боці затвору виявлено вибитий номер «9654» та рік випуску 1914. Поверхня револьвера покрита корозією у вигляді плям коричневого кольору різної форми та розмірів. На рукоятці маються пластикові накладки сірого кольору з малюнком у вигляді ромбовидних насічок. Ліва щічка рукоятки розколота у поперечному напрямі. У каналі ствола мається пороховий нагар, відчувається запах згорілого пороху. На ствол револьвера одягнутий ковпачок із білого паперу. При подальшому детальному огляді інших слідів не виявлено. Револьвер поміщений у коробку з ватою, упаковано до спеціального пакету «Національної поліції України № 4381994», з заповненням відповідних реквізитів. »

«... при огляді автомобіля ВАЗ-21010 під сидінням водія виявлено обріз мисливської рушниці. Обріз лежить на правому боці, дульний зріз ствола направлений у бік лобового скла. Затвор обрізу знаходиться в звичайному положенні, курок на запобіжнику. Загальна довжина обрізу – 359 мм, довжина ствола – 198,5 мм. Обріз виготовлено з металу чорного кольору. Поверхня обрізу лакована. Рукоятка зроблена з дерева темно-коричневого кольору, вкрита насічками у вигляді квадратів, посередині рукоятки насічка у вигляді кола діаметром 34 мм. З торця рукоятки виявлено нерівні сліди відпилювання. У каналі порохового ствола є нагар, відчувається запах згорілого пороху. На ствол обрізу одягнутий ковпачок з білого паперу. При подальшому детальному огляді інших слідів не виявлено. Обріз упаковано до спеціального пакету «Національної поліції України № 4381994», з заповненням відповідних реквізитів. »

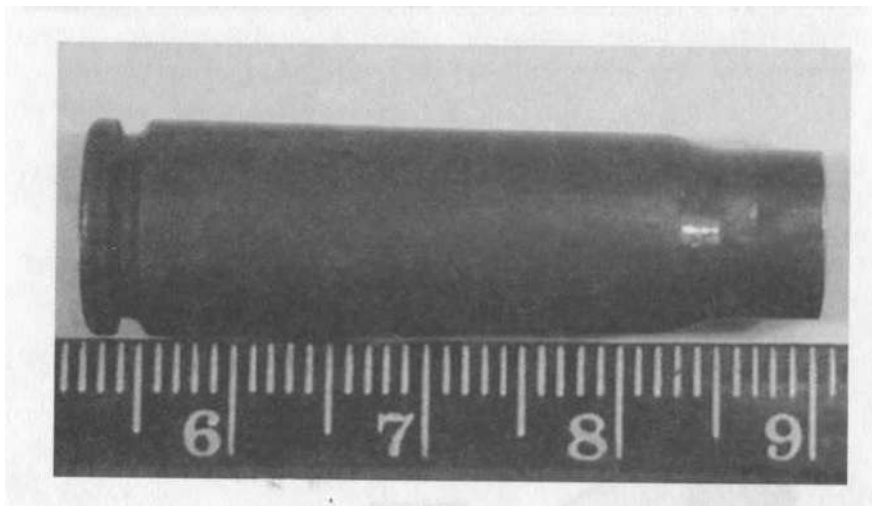
При огляді гільзи в протоколі вказується:

- вид гільзи (пістолетна, револьверна, гвинтівкова, рушнична і т. д.);
- форма корпусу (циліндрична, конічна);
- колір корпусу і капсуля;

- співвідношення діаметрів корпусу і капелюшка: закраїни (гільза з виступаючою капелюшком), беззакраїнна (гільза з невисупаючим капелюшком), напівзакраїнна;
- діаметр капелюшка;
- маркувальні позначення на капелюшку (калібр, рік випуску, марка заводу, наявність інших знаків);
- внутрішній діаметр дульця;
- довжина гільзи;
- матеріал мисливської гільзи (паперова, металева, пластмасова);
- сліди папілярних візерунків на корпусі і денці;
- ознаки способу кріплення кулі до гільзи (обтиск кромки дульця, сегментний обтиск тощо);
- наявність і форма сліду бойка ударника на капсулі (кругла, овальна, грушоподібна);
- наявність і форми слідів патронного упору і відбивача на денці гільзи;
- наявність сліду магазина і патронник на корпусі гільзи, а також викидача на передній поверхні закраїни капелюшка;
- дефекти гільзи (вм'ятини, тріщини, роздуття, розрив дульця);
- наявність нагару всередині і ззовні корпусу гільзи;
- наявність (відсутність) у порожнині гільзи запаху згорілого пороху, а також незгорілих порошинок;
- сліди корозії ззовні і всередині гільзи, їх локалізація.
- місце виявлення гільзи фіксується на плані або схемі [8].

Фрагмент протоколу огляду боєприпасів (гільза)

«... у кюветі шосе на відстані 5 м 15 см від лівого (якщо дивитися з вулиці) стовпу воріт домоволодіння гр. Іванова І. І., за адресою: м. Херсон, вул. Садова, 15, та 1 м 53 см від телеграфного стовпу з номером «15/30» виявлена стріляна гільза пляшкоподібної форми, виготовлена з металу жовтого кольору. Довжина гільзи – 24,5 мм, внутрішній діаметр дульця – 8 мм, діаметр денця – 10 мм. По окружності дульця симетрично розташовані три точкових заглиблення – сліди кріплення кулі на гільзі. На капсулі гільзи мається слід грушеподібного контуру від бійка ударника. На шляпці гільзи – марковані позначки: п'ятикутна зірка та римська цифра – «IV», між якими по колу розташовані цифри «45» та «270». Гільза загорнута у білий папір та упакована в сірникову коробку, яка була опечатана печаткою слідчого № 32...»

« ... В саду, на пішохідній доріжці, на відстані 17 м від хвіртки і 9 м від фасаду будинку, в траві виявлена пістолетна стріляна гільза з металу жовтого кольору. Форма гільзи – пляшкова, біля капелюшки є кільцева проточка. Довжина гільзи – 24 мм, діаметр капелюшка в циліндричній частині – 5 мм, внутрішній діаметр дульця – 7,7 мм. На дульці гільзи є три точкових заглиблення. На денці гільзи – маркувальні позначення: «Е-58, 1979», капсуль гільзи – світло-жовтого кольору. На капсулі є слід бійка, що має грушеподібну форму. Навколо сліду бійка – сліди патронного упору у вигляді трьох напівдуг. Якщо «язичок» сліду бійка розташувати вгору, то у напрямку на 7-8 годин по

циферблату на краю денця знаходиться трикутний слід відбивача. У зоні 1-3 на циферблаті годинника є слід у вигляді невеликої подряпини від викидача.

Внутрішня частина гільзи закінчена, з неї відчувається запах згорілого порошу. Слідів пальців рук на гільзі не виявлено. Гільза упакована в білий папір і поміщена в сірникову коробку, яка опечатана».

При огляді кулі в протоколі огляду слід відобразити:

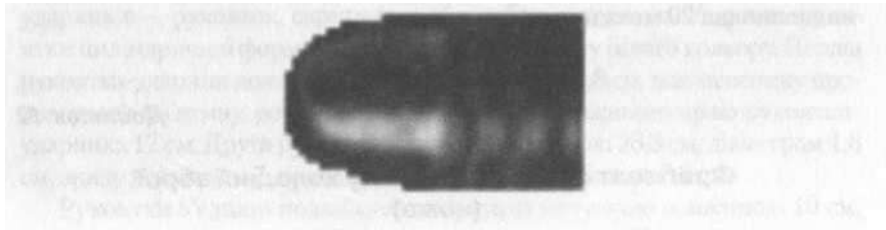
- місце розташування кулі по відношенню до двох нерухомих орієнтирів;
- вид кулі;
 - по влаштуванню: оболонкова, безоболонкова, напівоболонкова;
 - за призначенням: пістолетна, револьверна, гвинтівкова і т. д.;
- колір металу кулі: наявність або відсутність забарвлення головної частини;
- форма кулі (загострена, сферична, тупокінцева);
- розміри кулі (довжина і діаметр денця);
- наявність (відсутність) маркувальних позначень на денці кулі;
- характер деформації (витягування кулі, розрив оболонки, викидання з оболонки сердечника і т. д.);
- наявність сторонніх часток на поверхні кулі: частинки скла, штукатурки, волокна і т.д.);
- кількість і напрямки слідів від полів нарізів.

Приклад опису кулі в протоколі огляду:

«... Куля, витягнута з пробойни у дерев'яній стіні, розташованої на 75 см від краю віконного према і на 115 см від підлоги, має циліндричну форму, оболонкова, з металу червоного кольору. Довжина кулі – 14 мм, діаметр у денця – 9 мм. На поверхні кулі видно добре помітні чотири нахилени у право сліди від полів нарізів.

У головній частині кулі є безладно розташовані подряпини різної глибини. Куля загорнута в марлю і поміщена у пробірку, опечатану печаткою з відбитком ... і забезпечену биркою з написом ... » [8].

«...у дерев'яній стіні кімнати на відстані 140 см від підлоги і 175 см від західного куту виявлено отвір круглої форми діаметром 9 мм. Глибина 15 мм, частина бетону навколо отвору облущилась і осипалась на підлогу. Всередині отвору виявлено кулю. Довжина кулі – 14 мм, діаметр – 9 мм. Куля виготовлена з металу сірого кольору. За діаметром кулі розташовані три пояски. На корпусі кулі містяться 4 нахилених у право паралельно розташованих слідів від нарізів каналу ствола. На ній виявлено пошкодження у формі розплющеності від зіткнення об перепону. Пошкодження має ознаки тертя об перешкоду. Куля сфотографована, поміщена в коробок з-під сірників, на дно якого покладена вата, даний коробок перев'язаний ниткою, опечатаний ...»

«... у дерев'яній сухій перегородці товщиною 25 мм, яка обклеєна шпалерами і відокремлює кімнату від кухні, на висоті 170 см від підлоги та на відстані 85 см від східного кута кімнати розташований сквозний отвір круглої форми діаметром 7,5 мм з горизонтальним направленням каналу. З боку кімнати краї отвору рівні, спостерігається темний поясок шириною близько 1 мм. Навколо отвору мається зона відкладення кіптяви темно-сірого кольору діаметром 8-12 см навколо. У зоні 10-15 см навколо отвору маютья окремі напівзгорілі порошокинки. З боку кухні навколо отвору наявні невеликі відщепи деревини. Волокна деревини в отворі зміщені убік кухні. Пробоїна сфотографована...»

«У кухні, в дерев'яній стіні на відстані 75 см від краю віконного отвору і 115 см від підлоги є отвір діаметром 9 мм, у глибині якого видно кулю. Краї отвору злегка розволокненні, волокна деревини спрямовані всередину. Куля знаходиться на глибині 33 мм. Кут нахилу дерев'яної палички, вставленої в кульовий отвір, з площиною стіни – 65°, її напрямок відповідає 2 годинам циферблату годинника. Куля, витягнута з пробоїни, пістолетна, має

циліндричну форму, вкрита оболонкою з металу червоного кольору. Довжина її – 14 мм, діаметр у денця – 9 мм. На поверхні кулі видно чотири свіжих, добре помітних правонахилених сліди від полів нарізів. У головній частині кулі є подряпини різної глибини. Куля загорнута в марлю і поміщена в сірникову коробку, яка опечатана».

Опис дробу (картечі)

« ... З місця впровадження (осипу) дробу, що має форму еліпса, велика вісь якого дорівнює 70 см, а мала – 50 см, розташованого на східній стіні будинку на відстані 90 см від центру осипу до землі, вилучено 22 дробинки. Глибина їх впровадження в колоду 8-12 мм. Колір дробинок темно-сірий, форма – куляста. Діаметр 2-2,5 мм. Чотири дробинки сплющені і погнуті. На поверхні більшості дробинок видно сліди згладжування (дріб-«катанка»). На трьох дробинках є плоскі сліди ковзання.

Місце осипу дробу сфотографовано масштабним способом; дріб шарами укладено в марлю, поміщено в сірникову коробку, яка перев'язана ниткою і опечатана. На коробці зроблено напис: ... ».

6. ОПИС СЛІДІВ ДІЇ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Сліди дії вогнепальної зброї розрізняють 2 видів – основні та додаткові.

Основними називаються сліди, які залишаються від снаряду (куля, дріб, картеч): пробійні сліди рикошету. Під додатковими слідами розуміють ті сліди, які залишаються не від знаряддя, а від супроводжуючих факторів пострілу: динамічна дія газів, дія каменю і високих температур, відкладення капоті та незгорівших порошинок. Оскільки додаткові сліди виникають тільки при пострілах з близької відстані, такі сліди називаються «слідами близького пострілу».

Опис слідів дії вогнестрільної зброї в протоколі місця події

В протоколі огляду при виявленні і огляді слідів дії вогнепальної зброї необхідно вказати наступне:

- місце розміщення слідів, відстань від центру сліду до двох нерухомих орієнтирів;
- найменування та властивості предмету (скло – товщина у мм; дерево сухе, вологе; метал – м'який, твердий і т.і.);
- форму сліду – кругла, овальна, лінійна, хрестоподібна; його розміри;
- краї сліду – рівні, кручені;
- наявність ознак пострілу з близької відстані: відбиток дульного зрізу, кіптява опалення, порошинки, що не згоріли;
- ознаки, які можуть бути використані для з'ясування напрямку пострілу;
- чи відбулося фотографування;
- спосіб вилучення і упаковки [8]

Опис кульової пробойни у склі

«... У західній стіні на висоті 90 см від підлоги та на відстані 20 см від південної стіни розміщено вікно з подвійними рамами. Кожна рама складається із двох створок. Ширина вікон 30 см, висота 70 см. Між рамами, на підвіконні і кімнаті на підлозі біля вікна знаходяться дрібні уламки скла. У склі правих (зі сторони кімнати) створок обох рам знаходяться округлі отвори із зубчатими краями. Отвори мають форму відсічених конусів, основи яких мають напрямок всередину приміщення.

Навколо отворів біля самих країв, у склі спостерігаються дрібні тріщини у вигляді сіток, створених концентрованими та радикальними смугами.

Отвір у склі зовнішньої рами діаметром 1 см розміщено на відстані 37 см від нижньої обв'язки і 21 см від правої (якщо дивитися із кімнати) у боковій обв'язці створки. Від країв отвору у бік відходять 5 радикальних тріщин довжиною 21, 27, 15, 13 і 19 см, які з'єднуються концентричною тріщиною, яка проходить на відстані 6-8 см від центру отвору. Отвір у склі внутрішньої рами діаметром 1,2 см розміщено на відстані 36 см від нижньої обв'язки і 20,5 см від правої (якщо дивитися із кімнати) бокової обв'язки створки. Від країв отвору відходять три радикальні тріщини довжиною 18, 22, 26 см, які з'єднуються

двома концентрованими тріщинами, що проходять на відстані 5 і 12 см від центру отвору.

Ці отвори були з'єднані паперовою трубкою, через трубку оглядається ділянка даху з середнім слуховим вікном будинку, який стоїть навпроти. Ділянка даху, яка проглядається із слуховим вікном була сфотографована, щоб при зйомці пробойни в обох склах співпали.

На обох склах, щоб уникнути випадання уламків, з зовнішньої сторони були наклеєні листи паперу того ж розміру, що і скло. Після цього скло і рами вилучені, перев'язані шпагатом і загорнуті у папір, опечатані сургучною печаткою. На папері зроблено надпис: «Два скла з кульовими пробойнами, вилучені при огляді місця події 09.11.2005 р.».

Опис кульової пробойни в перегородці

«... У дерев'яній перегородці з дошок товщиною 20 мм, обклеєної шпалерами, на висоті 1 м 70 см від підлоги і на відстані 2 м 85 см від східного кута кімнати розташовано наскрізний отвір діаметром 7,5 мм. Напрямок каналу – знизу вгору і справа наліво (напрямок вставленої у канал дерев'яної палички відповідає 4 годинам циферблату годинника, і вона утворює з площиною перегородки кут в 65°). По краях отвору з боку кімнати спостерігається темно-сірий пояс шириною 1 мм з металевим блиском. Навколо отвору є зона відкладення кіптяви; в діаметрі 15-20 см колір кіптяви темно-сірий, майже чорний. Форма відкладення кільцеподібна, внутрішня частина кільця, розташована ближче до отвору, більш темна.

У зоні 25 см навколо отвору є окремі напівобгорілі порошок, які знаходяться на шпалерах, і сліди бурого кольору від ударів порошинок. З боку кухні навколо отвору є відщепи деревини.

Пробойна сфотографована з обох сторін. Шпалери з боку кімнати вирізані на ділянку 50*50 см. З перегородки випиляний квадрат розміром 25*25 см, в центрі якого – описана пробойна ...» [8].

Опис слідів вибуху

« ... При огляді місця події встановлено, що на відстані 1,5 м: від північної сторони будинку на землі, біля дерев'яного стовпа є воронка круглої форми діаметром 30 см. Глибина воронки в ґрунті – 12 см, по твердому дну – 16 см, ґрунт у воронці виявлений невеликими шарами і проходять крізь сито. У ній виявлено 27 твердих чужорідних включення, з вигляду схожих на метал. Вони мають неправильну форму з гострими краями і розмірами від 0,2 *0,2 см до 0,5 *0,5 см. На відстані 170 см від центру воронки і 240 см від найближчого кута будинку на землі виявлений шматок деформованої по краях трубки зі слідами обгорання. Довжина трубки 15 см, діаметр – 0,8 см. Шибки у вікнах будинку з боку вибуху вибиті, оскільки знаходяться всередині приміщення. Шибки у літній кухні, що знаходяться від воронки на відстані 6,5 м, зруйновані частково. На нижній частині стовпа є зона обгорання, з якої зроблені зіскрібки. У стовпі, в стовбурі дерева, розташованому на 2,5 м від воронки, а також у стіні будинку виявлені 15 слідів від застряглих уламків, які витягнуті шляхом видовбування деревини. Місця розташування уламків обведені крейдою і сфотографовані. При огляді місця події із застосуванням металошукача «ІМП» і магнітного підйомника знайдені 16 металевих уламків, схожих на виявлені у воронці; в 2 м від паркану і 3,5 м від хвіртки, в траві знайдена металева пластина з позначенням «1943».

З місця події вилучено: всі виявлені уламки – вони поміщені в скляні пробірки і щільно закриті; металева трубка і пластина з написом «1943»; проби ґрунту з воронки і зразок аналогічного ґрунту; зіскрібки кіптяви зі стовпа. Вилучена також ганчірка, яка виявлена в 4,7 м від воронки, а раніше (за заявою мешканців будинку) була біля стовпа. При огляді проводилася фотозйомка ...».

Фрагмент протоколу огляду слідів вибуху

«...на відстані 2,1 м від північно-західної стіни будинку на землі мається воронка круглої форми діаметром 24 см. Глибина воронки по ґрунту, що осипався, – 15 см, по твердому дну – 18 см. Ґрунт виймався з воронки невеликими шарами, подрібнювався та просіювався через сито. У ґрунті

виявлена велика кількість – 82 твердих чужорідних металевих елементів, які мають неправильну форму і розміри відповідно від 0,2х0,2 см до 0,5х0,5 см. На відстані 196 см від центру воронки і 240 см від найближчого кута будинку на землі виявлений шматок деформованої металевої трубки жовтого кольору з численними слідами кіптяви. Довжина трубки 16 см, діаметр – 0,9 см. Стекла у вікнах будинку з боку вибуху вибиті, осколки знаходяться всередині приміщення. Місця розташування металевих осколків обведені крейдою та сфотографовані. При використанні металопошукача «ІМГ» виявлено ще 20 металевих осколків...»

7. ЗРАЗОК ПРОТОКОЛУ ОГЛЯДУ

ПРОТОКОЛ огляду місця події

м. Сновськ

11 березня 2024 року

Огляд почато 13 год. 10 хв.

Огляд закінчено 15 год. 00 хв.

Слідчий СВ Сновськського ВП ГУНП України в Чернігівській області старший лейтенант поліції Зуб В. П. **на підставі** повідомлення зареєстрованого в журналі єдиного обліку заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події № 23456 , у відповідності до **ст. 104, 105, 106, 223, 234, 237 КПК України,**

в присутності понятих:

1) Шакур Марії Петрівни, 12 травня 1974 року народження, яка проживає за адресою: м. Сновськ, вул. Козацька, буд. 1, кв. 8

2) Земляного Богдана Олеговича, 2 вересня 1990 року народження, який проживає за адресою: м. Сновськ, вул. Козацька, буд. 13, кв. 58,

яким у відповідності до ст. ст. 11, 13, 15, 223 КПК України роз'яснені їхні права і обов'язки,

За участю потерпілого:

Пивовара Олексія Матвійовича, 12 жовтня 1971 року народження, який проживає за адресою: м. Сновськ, вул. Козацька, буд. 14, кв. 15,

якому у відповідності до частин 1, 2 ст.56, ст. 57 КПК України роз'яснені його права і обов'язки,

За участю підозрюваного:

якому у відповідності до частин 3, 5, 6, 7 ст. 42 КПК України роз'яснені його права і обов'язки,

За участю захисника:

якому у відповідності до ст. ст. 46, 47 КПК України роз'яснені його права і обов'язки,

За участю спеціаліста:

Бабка Сергія Сергійовича,

якому у відповідності до частин 4, 5 ст. 71 КПК України роз'яснені його права і обов'язки,

За участю власника (користувача) приміщення чи іншого володіння:

Пивовара Олексія Матвійовича, який проживає за адресою: м. Сновськ, вул. Козацька, буд. 14, кв. 5,

Перед початком огляду зазначеним вище особам роз'яснене їхнє право бути присутніми при всіх діях, які проводяться в процесі огляду, робити зауваження, що підлягають занесенню до протоколу. Особам, які беруть участь у проведенні огляду, також роз'яснено вимоги ч. 3 ст. 66 КПК України про їх обов'язок не розголошувати відомості щодо проведеної процесуальної дії, а також про застосування технічних засобів фіксації, умови та порядок їх використання:

Цифрова Фотокамера «Сапоп АЗ 100»

Проведеним оглядом встановлено:

Об'єктом огляду є двоповерховий житловий будинок, що розташований за адресою: м. Сновськ, вул. Козацька, буд. 14.кв.5 Даний будинок огорожений дерев'яним парканом в якому розміщені металеві ворота та металева хвіртка. Через дану хвіртку, яка на момент огляду зачинена не замкнена та не пошкоджена, здійснюється прохід до подвір'я. На відстані від хвіртки 7.5 метрів прямо та 2.5 метрів вліво розміщено двоповерховий цегляний будинок, що накритий сірим хвилястим шифером. У даному будинку є один під'їзд. Вхід до даного під'їзду здійснюється через дерев'яні

двостворчаті двері, що на момент огляду не пошкоджені. Право половинка даних дверей відчинена в бік двору. Підхід до під'їзду вимощений бетонними плитами. На відстані 15 см. від лівої закритої половини вхідних дверей на бетонній плиті знаходиться запальничка чорного кольору.

На другому поверсі вказаного будинку знаходиться квартира №15. Вхід до даної квартири здійснюється через одностворчаті дерев'яні двері. Що на момент огляду зачинені та не замкнені. Пошкоджень не мають. Серцевина врізного замка знаходиться у справному стані. Через дані двері здійснюється вхід до коридору квартири в якому зліва розміщена дерев'яна тумба з дзеркалом, що стоїть у лівому ближньому куті, дверцята відчинені, на відстані 0.5 метри від тумби впритул до лівої стіни і розміщена полиця для взуття. У правому ближньому куті розміщена дерев'яна шафа, дверцята якої відчинені. Навпроти входу та зліва від тумби розміщені двері до інших кімнат. На тумбі та підлозі між тумбою та шафою розкидані листи паперу із текстом (документи потерпілого) та чисті аркуші паперу. Далі у квартирі обстановка не порушена.

Під час огляду виявлено: .

1. При обробці поверхні запальнички магнітним порошком «Сапфір» за допомогою магнітної кісточки, спеціалістом було виявлено поверхневий потожировий відбиток пальця руки. Слід розміром 19х29 мм, має овальну форму, тип узору петльовий. Слід сфотографований за правилами масштабної фотозйомки і скопійований на прозору липку плівку - скотч та перенесено на таблицю до протоколу проведення огляду.

2. На одному з аркушів паперу розміром 210 x 295 мм , що виявлений на підлозі між тумбою та шафою коридору квартири, на відстані 1.7 м від вхідних дверей та 0.7 м від правої стіни кімнати виявлено слід низу підошви взуття довжиною 31 см , довжина підметки 16 см, ширина підметки 10 см, довжина проміжної частини 7,3 см, ширина проміжної частини 7 см., довжина відбитку підбора 8,3 см, ширина відбитку підбора 7,2 см. Форма підметки характеризується носком овальної форми. Форма каблука характеризується овальним заднім краєм. Даний слід був сфотографований за правилами

масштабної фото зйомки та поміщений разом з носієм (аркушем паперу) в коробку яка в свою чергу упакована до спеціального пакету Національної поліції України № 4381995, з заповненням відповідних реквізитів .

3. На тумбі в коридорі виявлено аркуш паперу розміром 210 x 295 мм із рукописним текстом виконаним барвником синього кольору: «Как хорошо что я не отдал тебе ключи, как видишь они мне ещё пригодились!!! Твою цепочку и браслет я забрал как компенсацию... P.S.: документы на квартиру не ищи, они тоже у меня, и поверь, я знаю что с ними делать...!» Даний рукописний текст був сфотографований за правилами масштабної фото зйомки та поміщений разом з носієм (аркушем паперу) до прозорого поліетиленового файлу який упаковано до спеціального пакету Національної поліції України № 4381996, з заповненням відповідних реквізитів .

Виявлені під час огляду сліди (речі) вилучено:

1.Запальничку чорного кольору, яка упаковано до спеціального пакету Національної поліції України № 4381996, з заповненням відповідних реквізитів.

2. Відбиток пальця руки який перенесено в таблицю до протоколу проведення огляду.

3. Слід низу підошви взуття, разом з носієм (аркушем паперу), яка поміщена в коробку та упаковану до спеціального пакету Національної поліції України № 4381995, з заповненням відповідних реквізитів

4.Рукописний текст разом з носієм (аркушем паперу) поміщеного до прозорого поліетиленового файлу, який упаковано до спеціального пакету Національної поліції України № 4381996, з заповненням відповідних реквізитів.

В ході огляду місця події застосовані: цифрова фотокамера «Canon A3100», якою зроблено 8 фотознімків (орієнтуюча, оглядова, вузлова, детальна і макро фотозйомка).

Огляд проводився: у денний час за природного освітлення, у період з 13 години 10 хв. до 15 години 00 хв. за температури повітря +7° С.

Заяви, зауваження та заперечення учасників огляду: не надійшли

Перед підписанням протоколу учасникам процесуальної дії – огляду місця події надана можливість ознайомитися із текстом протоколу.

Хід і результати проведення процесуальної дії – огляду місця події внесені в протокол від 11 березня 2020 року.

Учасники:

1.	Пивовар Олексій Матвійович	підпис
2.	Бабко Сергій Сергійович	підпис

Поняті:

1.	Шакун Марія Петрівн	підпис
2.	Земляний Богдан Олегович	підпис

Огляд провів:

Слідчий Сновського ВП ГУНП
України в Чернігівській області
Старший лейтенант поліції

підпис

Зуб В. П.

ТАБЛИЦЯ № 1

до протоколу огляду місця події від «11» березня 2022 року

м. Сновськ, вулиця Козацька, будинок 14, квартира 5

за фактом: крадіжки, поєднаної з проникненням до житла

Слід пальця руки, вилучений з поверхні газової запальнички:

Поняті : 1. Шакун М. П.

Поняті: 2. Земляний Б.О.

Спеціаліст: Бабко С.С.

Слідчий: Зуб В.П.

Фототаблиця

**до протоколу огляду місця події від 11.03.2022 року за адресою:
м. Сновськ, вул. Козацька, 14**

Ілюстрація № 1: Подвір'я будинку, де було вчинено крадіжку

Оглядова фотозйомка

**Ілюстрація № 2: Будинок, з квартири
якого було вчинено крадіжку**

Вузлова фотозйомка

**Ілюстрація № 3:
Вхід, до під'їзду будинку**

Детальна фотозйомка

Ілюстрація № 4: Запальничка, виявлена біля входних дверей квартири

Вузлова фотозйомка

Ілюстрація № 5: Вхідні двері до квартири, з якої було вчинено крадіжку

Вузлова фотозйомка

Ілюстрація № 6: Вигляд кімнати, де було вчинено крадіжку

Детальна фотозйомка

Ілюстрація № 7: Слід низу взуття виявлений при огляді

Макро фотозйомка

Ілюстрація № 8: Збільшене зображення сліду пальця руки, виявленого за допомогою магнітного порошку «Сапфір»

8. ЗАДАЧІ

Задача №1

«22 грудня 2016 р. о 8 год 20 хв у чергову частину міського відділу поліції зателефонувала продавець магазину гр. Мальцева М.М. Вона повідомила, що, прийшовши на роботу близько 8 год ранку, побачила, що двері магазину відкриті, а в торговельному залі й підсобних приміщеннях помітні ознаки крадіжки товару. Оглядом приміщень магазину були виявлені сліди злочину складського приміщення. Зі слів продавця гр. Мальцевої М.М., злочинці викрали ящик вина «Букет Молдавії» і копчену ковбасу «Мисливське чудо».

Службова собака, взявши слід біля магазину, довела до дороги, що веде уздовж окраїни села, і там слід втратила. По іншу сторону дороги розташовувалося незоране поле, на якому співробітник поліції Савельєв І.І. виявив сліди санних полозів. Сліди були помітні по всій довжині поля й привели у двір гр. Кузьменко. У будинку в стані алкогольного сп'яніння перебували гр. Маравин Є.Є., гр. Жукова М.І. і гр. Новичкова П.П. У сараї у дворі будинку Савельєв І.І. виявив пляшки з-під вина «Букет Молдавії» і коробку з копченою ковбасою «Мисливське чудо», а також сани.

Завдання

1. Скільки місць події є в цьому випадку?
2. У якій послідовності необхідно організувати огляд?»□[9].

Задача №2

«На місце виявлення трупа, з ознаками насильницької смерті, прибула слідчо-оперативна група вночі. При світлі кишенькових ліхтарів зафіксували місце розташування, позу потерпілого, стан його одягу. Після цього труп відправили в морг, встановили охорону та до світанку покинули місце події.

Завдання

1. Чи має бути в даному випадку складений і підписаний протокол огляду?
2. Який огляд місця події буде наступний – повторний або додатковий?»□[9].

Задача №3

«Звідки доцільно почати огляд місця події – із центра або з периферії – у наведених ситуаціях:

а) множинність однотипних слідів у великому за площею приміщенні або на місцевості (наприклад, численні сліди бійки в їдальні);

б) наявність слідів у приміщенні магазину, з якого зроблена крадіжка, і на підходах до нього – сліди ніг, транспорту, приблизно загублені злочинцями речі й т.п.;

в) при необхідності термінового усунення наслідків події (наприклад, автомобільна аварія на залізничному переїзді)?» [9].

Задача №4

«У процесі огляду місця крадіжки із квартири слідчий звернув увагу на те, що замкнені сховища (шафи, валізи й т.п.) не розкриті. Він запропонував власникам відкрити їх для огляду, але ті відмовилися зробити це. Тоді слідчий сам розкрив сховище, і зробив їхній огляд.

Завдання

Чи правильні дії слідчого? Якщо ні, то як він повинен був вчинити?» [9].

Задача №5

«На місці виявлення трупа була застосована службово-пошукова собака, що, пройшовши по сліду понад 2 км., привела до будинку лісника. Після одержання цієї інформації слідчий зробив огляд даного будинку, вказавши його результати, як продовження протоколу огляду місця виявлення трупа.

Завдання

Чи правильні дії слідчого? Що належало здійснити в будинку лісника – огляд чи обшук?

Задача №6

У ході огляду крадіжки з магазину його працівники зробили ряд зауважень про попередній стан об'єктів, що оглядаються (про відсутність конкретних товарів і місцях їхнього розміщення, про зникнення пакета із

залишком грошового виторгу, про зміну місця розташування хімічної пастки й т.д.), які слідчий заніс до протоколу огляду.

Завдання

Чи підлягають подібні пояснення фіксації в протоколі огляду?»□[9].

Задача №7

«При ознайомленні зі складеним протоколом огляду спеціаліст помітив, що слідчий не вказав характеристику використаних при огляді технічних засобів фіксації й умови їх використання. У зв'язку із цим слідчий доповнив протокол записом: «При огляді була використана відеокамера та інша техніка», заявивши, що яка конкретно використовувалась відеокамера та умови використання й т.п. не несе ніякого змістовного навантаження.

Завдання

Хто правий – спеціаліст чи слідчий? Якщо спеціаліст, то яка мета вказівки в протоколі слідчої дії даних про застосовані технічні засоби?

Задача №8

У ході огляду та при складанні протоколу не була приділена увага ряду об'єктів, важливе значення яких для проведення розслідування визначилося надалі. У зв'язку з цим слідчий запросив і допитав про ці об'єкти (їх наявність на місці події, характерні ознаки, стан й ін.) понятних, що залучалися до огляду.

Завдання

Чи мають доказове значення їхні показання?

Задача №9

При проведенні огляду, пов'язаного з оголенням чоловіка, який підлягав огляду, слідчий -жінка доручила огляд лікареві й понятим відповідної статі, які вийшли в окрему кімнату. Після їхнього повернення слідчий на основі повідомлення лікаря про результати огляду склала протокол огляду.

Завдання

Чи правильні дії слідчого?»□[9].

Задача №10

«При проведенні огляду, пов'язаного з оголенням тіла, підозрюваний став заперечувати проти участі в цьому лікаря-жінки.

Завдання

1. Чи треба слідчому враховувати його заперечення?
2. Чи поширюється на лікаря вимога про відповідність статі при проведенні огляду, пов'язаного з оголенням особи?
3. Чи можливий примусовий огляд особи?

Задача №11

Після поховання К. (за свідченням лікаря районної лікарні помер природною смертю) у прокуратуру надійшло повідомлення про те, що він був отруєний. У зв'язку з необхідністю проведення судово-медичної експертизи слідчий прийняв рішення про ексгумацію й огляд трупа К. Коли він сповістив про це його родичам, ті висловили категоричне заперечення. Наступного дня слідчий разом із судово-медичним експертом, понятими, співробітниками поліції й працівниками цвинтаря почав розкриття могили. Прибувши незабаром, родичі К. перешкодили розкопці могили.

Завдання

1. Які упущення допустив слідчий? Як він мав вчинити в даній ситуації?

Задача №12

До міського відділу поліції зателефонував завідуючий складом матеріальних цінностей лікарні №1, що знаходиться по вул. Чарівна, 37 і повідомив, що вранці він виявив сліди проникнення до складу. Зі складу зникло багато матеріальних цінностей. На місце виїхала слідчо-оперативна група.

Завдання

1. Проаналізуйте ситуацію, вкажіть завдання, що потрібно вирішити у ході огляду.
2. Висуньте типові версії відносно фабули.

Задача №13

Прибувши на місце, де знаходився труп невідомого чоловіка, слідчий виявив, що труп лежить на спині і видимих пошкоджень на ньому немає. Слідчий вирішив якомога швидше перевернути труп, щоб подивитися, чи немає пошкоджень зі зворотного боку. При перевертанні трупа на підлогу впали два різні гудзики, проте встановити, де знаходилися ці гудзики (в руках, в кишенях, під трупом і т.п.) до перевертання виявилось неможливим.

Яке тактичне правило порушив слідчий?

Задача №14

Прибувши на місце події у справі про грабіж на складі, слідчий встановив, що свідком злочину був охоронець, який, будучи зв'язаним злочинцями, бачив всі дії і дав докладні показання про їх характер і послідовність. Слідчий вирішив провести огляд, спираючись на показання охоронця, визначивши послідовність огляду згідно з послідовністю дій злочинця.

Чи припустимо таке тактичне рішення? Як називається така логіка напрямку руху при огляді? Коли доцільно її застосовувати?» [8].

Задача №15

«При огляді ДТП слідчий, враховуючи, що аварія сталася на ділянці дороги з пожвавленим рухом і його перекриття викликало затор, склав протокол огляду, коротко зафіксувавши обстановку в цілому, без опису окремих її елементів і слідів, а всі деталі обстановки сфотографував і додав отримані фотографії до протоколу.

Чи вірно вчинив слідчий? Яке доказове значення фотографій, доданих до протоколу?

Задача №16

Прибувши на місце події у зв'язку з виявленням трупа С., слідчий встановив, що труп лежить в темному і тісному підвальному приміщенні. Оскільки місце події було незручним для огляду, слідчий вирішив винести труп на сходову площадку і оглянути його там.

Чи правильно вчинив слідчий?

Задача №17

У протоколі огляду місця події у справі про крадіжку було зафіксовано: «Перед вхідними дверима є кілька слідів взуття, точна кількість яких визначити неможливо, так як сліди нашаровуються один на одного. У двох слідах є чітке відображення малюнка підошви. Хаотичне розташування слідів свідчить про тривале знаходження особи, яка їх залишила, у даному місці».

Визначте помилки, які були допущені при описі слідів.

Задача №18

Прибувши на місце події у справі про вбивство А. шляхом заподіяння йому вогнепального поранення в голову двома невідомими злочинцями, свідок Т., який знайшов А., пояснив, що ним була змінена поза трупа, оскільки він намагався допомогти А., і запропонував зафіксувати це в протоколі огляду місця події.

Слідчий роз'яснив Т., що ця інформація буде зафіксована при допиті, а в протоколі огляду такі заяви не фіксуються.

Оцініть правильність рішення слідчого. Які заяви учасників і осіб, присутніх при огляді, доцільно зафіксувати в протоколі огляду?» [8].

Задача №19

«Вдень 28 травня в чергову частину поліції зателефонував гр-н Іванов повідомивши, що в лісі недалеко від с. Північне він виявив автомашину «Мерседес», в якій знаходився закривавлений труп чоловіка.

На місце події виїхала слідчо-оперативна група. Слідчий вжив необхідних заходів для охорони місця події, дав завдання працівникам кримінальної поліції зібрати дані про вбитого та осіб, можливо причетних до злочину, а сам приступив до огляду.

При огляді було встановлено, що автомашина «Мерседес» стояла в лісі на відстані 150 м від шосе. Праві дверцята автомашини було відчинено і через дверний отвір на землю звисала голова чоловіка, його тулуб знаходився на передньому сидінні. На потиличній частині голови було невелике ушкодження, що нагадує вогнепальне. Інших ушкоджень при огляді трупа не виявлено.

Чохли з сидіння водія виявилися знятими і лежали на задньому сидінні, на них були плями, схожі на кров. На підлозі кабіни біля рульової колонки і важеля перемикача передач велика пляма бурого кольору. Сліди виднілися також і на дорозі у напрямку руху автомашини. Вони були засипані піском і затоптані ногами. У правій внутрішній кишені піджака вбитого знаходився пропуск на ім'я Павлова Михайла Семеновича, майстра цеху №3 авторемонтного заводу.

Завдання

1. Визначте, які сліди можна виявити при огляді місця події. Які частини автомашини слід оглянути ретельніше з метою виявлення слідів, що мають доказове значення?
2. Вкажіть науково-технічні засоби, які доцільно використовувати при огляді.
3. Перерахуйте сліди, які можуть бути виявлені в особи, яка вчинила вбивство з вогнепальної зброї» [8].

Задача №20

«31 липня на ячмінному полі села П., на відстані 57 м на південний захід від автобусної зупинки і на відстані 15 м від шосейної дороги, виявлений труп учениці 10 класу Зіни З. з ознаками удушення.

Шосейна дорога в районі ячмінного поля проходить із заходу на схід від районного центру Вишеньки через село П. до с. Ч. Автобусна зупинка розташована на відстані 150 м від крайньої хати села П.

Труп лежав на спині з розкинутими в бік ногами, головою на північний схід. Сукня на трупі піднята вгору, бюстгальтер розірваний, груди і статеві органи оголені. На відстані 2 м від голови трупа і на 12 м від дороги знаходилися жіночі труси.

Напрямок стебел свіжо зім'ятого ячменю вказував на шлях переміщення двох осіб від шосейної дороги до місця виявлення трупа. На відрізку цього шляху видно дві доріжки слідів – чоловічого та жіночого взуття. Доріжка слідів починалася на відстані 95 м від автобусної зупинки. У декількох місцях були ділянки витопаного ячменю. В одному з таких місць на відстані 7,5 м від

початку доріжки слідів лежала жіноча кофтинка темно-червоного кольору з вивернутими рукавами. Від місця виявлення трупа у зворотному напрямку до шосе, вела тільки одна доріжка слідів, яка виходила на дорогу на відстані 122 м на північний захід від автобусної зупинки. При огляді жоден зі слідів чоловічого взуття не містив ознак, які б дозволили провести по них ідентифікацію. Слідчий, вказавши на цю обставину в протоколі огляду, зробив вимір одного зі слідів, сфотографував його за правилами масштабної фотозйомки, але гіпсовий зліпок з нього робити не став, а також не зробив вимірювань взаємного розташування цих слідів.

Завдання

1. Вкажіть помилку, допущену слідчим при огляді слідів ніг. Яке значення могло мати знання елементів доріжки слідів при розслідуванні даного злочину?
2. Які сліди могли залишитися на тілі й одязі особи, яка вчинила цей злочин?

Задача №21

Гр-ку Щепіцину знайшли мертвою у своїй кімнаті. В тім'яній області її голови була велика рана з проламом черепа, волосся на голові злипло від крові. Оглянувши місце події слідчий звернув увагу на стоячу на підлозі в кімнаті Щепіциної велику емальовану каструлю без однієї ручки. На поверхні каструлі і зовнішній стороні її дна були великі плями темно-бурого кольору, схожі на кров. До дна каструлі прилипло волосся. Поруч з каструлею лежав осколок шийки від пляшки зеленого кольору з плямами темно-бурого кольору, схожими на кров. У вхідних дверях в кімнату праворуч стояла сокира. На її обусі були плями, схожі на кров, а також, прилиплого волосся.

Кожен з цих об'єктів окремо був упакований в обгортковий папір, щільно перев'язаний мотузкою.

У процесі розслідування слідчий направив каструлю і осколок шийки від пляшки на криміналістичну експертизу для визначення наявності на них слідів.

Проте експерт не зміг виявити на представлених йому об'єктах придатних для ідентифікації сліди пальців рук.

Негативний результат дослідження експерт пояснив тим, що використана при огляді упаковка слідів не зберігає.

Завдання

1. Вкажіть, як правильно слід було упакувати вилучені з місця вбивства Щепіциної об'єкти. Які сліди можуть бути виявлені на сокирі, каструлі і осколку шийки від пляшки? Які дослідження необхідно провести, щоб виявити знаряддя, яким наносилися удари Щепіциній?

2. На обличчі Щепіциної були виявлені подряпини. Судячи з обстановки місця події, між загиблою і злочинцем відбувалася боротьба. Що необхідно вилучити на місці події та у підозрюваного у вбивстві?»□[8].

Задача №22

«У процесі судового провадження, проведеного у справі за обвинуваченням Грулова, адвокат Хлебников звернув увагу суду на наступне протиріччя, що міститься в матеріалах справи. У протоколі огляду було записано, що в кухні на підвіконні стоять дві порожні пляшки місткістю по 0,5 л. одна з етикеткою «Російська горілка», інша з етикеткою «Лимонад». Однак на доданій до протоколу огляду фото таблиці на цьому підвіконні відображено п'ять пляшок. Дана обставина викликала серйозні сумніви в достовірності протоколу огляду. З метою встановлення причин цього протиріччя до суду були викликані слідчий, поняті та інші учасники огляду. У ході їх допиту з'ясувалося, що до моменту початку огляду на підвіконні в кухні дійсно знаходилося п'ять пляшок, що й було зафіксовано під час фотозйомки. Запис же в протоколі огляду про наявність на підвіконні тільки двох пляшок слідчий зробив з урахуванням пояснень пожежних, які першими прибули на місце події.

Їм знадобився стіл для розміщення спеціальної апаратури, тому вони переставили до двох, що були на підвіконні пляшках ще три з кухонного столу. Таким чином вийшло, що слідчий при складанні протоколу огляду, зі слів

пожежників, відтворив обстановку місця події, а не зафіксував її в тому вигляді, в якому вона знаходилася до моменту його прибуття.

Завдання

Вкажіть, як треба було скласти протокол огляду з урахуванням змін в обстановці місця події, внесених пожежними.

Задача №23

З 23 год 30 хв до чергової частини поліції прийшов гр-н Васлаков А.М. і повідомив, що сьогодні близько 11 год вечора він зайшов до свого дядька Хомякова Роберта Станіславовича і виявив його мертвим. Васлаков пояснив, що його дядьку 46 років він працював інженером в Гідропроєкті, з дружиною розлучився рік тому, у нього однокімнатна квартира. Дядько зустрічався зі Славською Маргаритою, яка працювала там же, в бюро технічної інформації, товаришував з Федоровим Максимом, захоплювався полюванням і риболовлю. Останнім часом скаржився, що стали погіршуватися відносини зі Славською.

При огляді місця події встановлено: труп Хомякова Р.С. лежить на підлозі кімнати, на лівому боці, права рука підвернута тому за спину, напівзігнута в ліктьовому суглобі. Ліва рука витягнута вперед, в 15 см від неї знаходиться пістолет системи «Вальтер», калібр 7,65. У лобовій частини голови, ближче до лівої скроні, рана зі слідами пострілу впритул. На письмовому столі виявлено листок паперу з нерівними краями зверху і знизу, на якому написано: «Все до біса».

Завдання

1. Оцініть обстановку місця події та дайте відповідь на наступні питання:

1) які типові версії з приводу смерті Хомякова можна висунути з урахуванням наявних фактичних даних? На які обставини у зв'язку з цим слід звернути особливу увагу при огляді ?

2) які сліди і на яких об'єктах треба виявити?

3) які науково-технічні засоби необхідно використовувати при огляді?

4) які ознаки дозволяють відрізнити постріл впритул від пострілу з близької відстані?

3. Визначте, на що потрібно додатково звернути увагу при огляді у зв'язку з виявленням посмертної записки.

Задача №24

Прибувши на місце події, де був виявлений труп, слідчий помітив наявність специфічного запаху. Це ж підтвердили інші учасники огляду. У зв'язку із цим слідчий вилучив пробу повітря й зафіксував у протоколі характеристику виявленого запаху.

Чи припустима фіксація в протоколі огляду наявності запаху? Якщо так, то як це варто здійснити?»□[8].

Задача №25

«На залізничній магістралі з інтенсивним рухом відбулося зіткнення легкового автомобіля з маневровим тепловозом, у результаті якого загинули дві людини. У зв'язку з необхідністю швидкого усунення наслідків події для відновлення руху поїздів слідчий зробив фото і відеозйомку події, склав схему місця події й дав команду звільнити залізничне полотно. Після цього він оглянув машину, а трупи, відправив їх у морг. Потім на запасному шляху оглянув тепловоз і відпустив учасників огляду. Наступного дня, ознайомившись разом з ними фотознімками й відеозйомкою місця події, слідчий завершив оформлення протоколу огляду.

Чи правильно вчинив слідчий? Якщо ні, то яким чином необхідно було забезпечити повноту фіксації обстановки і слідів події в подібній ситуації?

Задача №26

Прибувши на місце пожежі, яка тривала, слідчий запросив одного із громадян, що перебували на місці пожежі, і попросив його спостерігати за розвитком пожежі, звернувши особливу увагу на характер полум'я, інтенсивність його поширення, основні вогнища й т. п. Після завершення робіт з гасіння пожежі й проведення огляду слідчий допитав цього громадянина про характер і тривалість пожежі, що спостерігалась ним.

Чи допустиме одержання інформації про обставини події таким способом? Чи можливий допит у цих цілях пожежних, що приймали участь у гасінні пожежі?

Задача №27

Убивши господарів квартири, злочинці викрали речі й цінності, що являли для них інтерес. Родичів і знайомих, які могли б охарактеризувати викрадене, встановлено не було.

Де і яким чином може бути отримана інформація про прикмети викраденого з метою його розшуку та встановлення злочинців?

Задача №28

У процесі огляду місця події, що охоплює значну територію, слідчий залучив понятих до пошуку слідів.

Чи можливо покладання таких функцій на понятих?

Задача №29

На місці події була застосована службово-пошукова собака. У зв'язку із цим слідчий записав у протоколі огляду: «Перед початком огляду кінологом лейтенантом поліції Чистовим А.П. була застосована службово-пошукова собака Альма. Акт застосування службово-пошукової собаки додається».

Чи варто фіксувати в протоколі огляду факт проведення даного заходу, а також його результат?» □ [9].

Задача №30

«У зв'язку із значним масштабом площі, що підлягає огляду, вона була розмежована на дві ділянки, одну із яких оглядав слідчий, а огляд іншої був доручений оперативному працівнику. З кожним з них перебувало по одному з понятих, запрошених для участі в огляді. Єдиний протокол був складений слідчим.

Чи припустима така організація огляду місця події?

Задача №31

У зв'язку з тим, що основу огляду становив огляд трупа, слідчий доручив судово-медичному експертові скласти протокол огляду й обмежився його підписанням.

Чи правильно вчинив слідчий? Чи міг він відмовитись від безпосереднього огляду трупа або іншого об'єкта, передоручивши виконання цієї роботи відповідному спеціалістові?

Задача №32

Під час огляду місця події слідчий за допомогою диктофона фіксував дані про обстановку й виявлені сліди, а потім відпустив всіх учасників огляду, зобов'язавши їх явкою наступного дня, коли ним буде на основі звукозапису складений протокол.

Чи правильно вчинив слідчий?» [9].

9. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково – практичний коментар : у 2 т. Т. 1 / О. М. Бандурка, Є. М. Блажинський, Є. П. Бурдоль та ін. ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. – Х. : Право, 2012. – 786 с.
2. Наказом МВС України від 03. 11. 2015 р. № 1343 «Про затвердження Настанови про діяльність експертно-криміналістичної служби МВС України». - Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1541-12#Text> (дата звернення 11.11.2024).
3. Гулкевич З. Т. Документування слідчих дій: процесуальне і криміналістичне дослідження. – Львів, Київ: «Тріада плюс», «Алерта», 2008. – 176 с.
4. Огляд місця події при розслідуванні окремих видів злочинів: наук.-практ. посіб. / за ред. Н. І. Клименко. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 216 с.
5. Разумов Є. А., Молибога Н. П. Огляд місця події. – К.: РІВ МВС України, 1994. – 672 с.
6. Рожнова В. В. Практикум зі складання кримінально-процесуальних документів (досудове провадження): навч.-практ. посіб. з метод. рек. / В. В. Рожнова, О. Ф. Штанько, Ю. І. Азаров. К.: ПАЛИВОДА А. В., 2005. – 308 с.
7. Керівництво для слідчого та його помічника, практиканта: навч.-практ. посіб. / під заг. ред. Ю. П. Гармаєва. – Х.: Харків юридичний, 2009. – 264 с.
8. Борітько.О.А. Судове зброєзнавство: - навч.- практ. посіб./ О. А. Борітько, В.В. Логінова, К.Ф.Парасочкіна. – К: Юстініан, 2009.- 88 с.
9. Криміналістика (Криміналістична тактика) : навч. посіб./ І.В. Берднік, М.Б.Головко, Л.А. Остапенко, І.П.Осипенко, М. П.Черненко. – Чернігов : Чернігівський національний технологічний університет, 2017.- 104 с.

Для нотаток

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ОСИПЕНКО Іван Петрович,
КОЛОМІЄЦЬ Наталія Володимирівна,
СЕНЧЕНКО Надія Миколаївна

КРИМІНАЛІСТИКА

(ПРОТОКОЛ ОГЛЯДУ)

Навчальний посібник

Підписано до друку 24.12.2024. Формат 60×84/16.
Ум. друк. арк. 6,28. Тираж 100 пр. Замовлення № 25/24.

Редакційно-видавничий відділ Національного університету «Чернігівська політехніка»
14035, Україна, м. Чернігів, вул. Шевченка, 95.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 7128 від 18.08.2020 р.